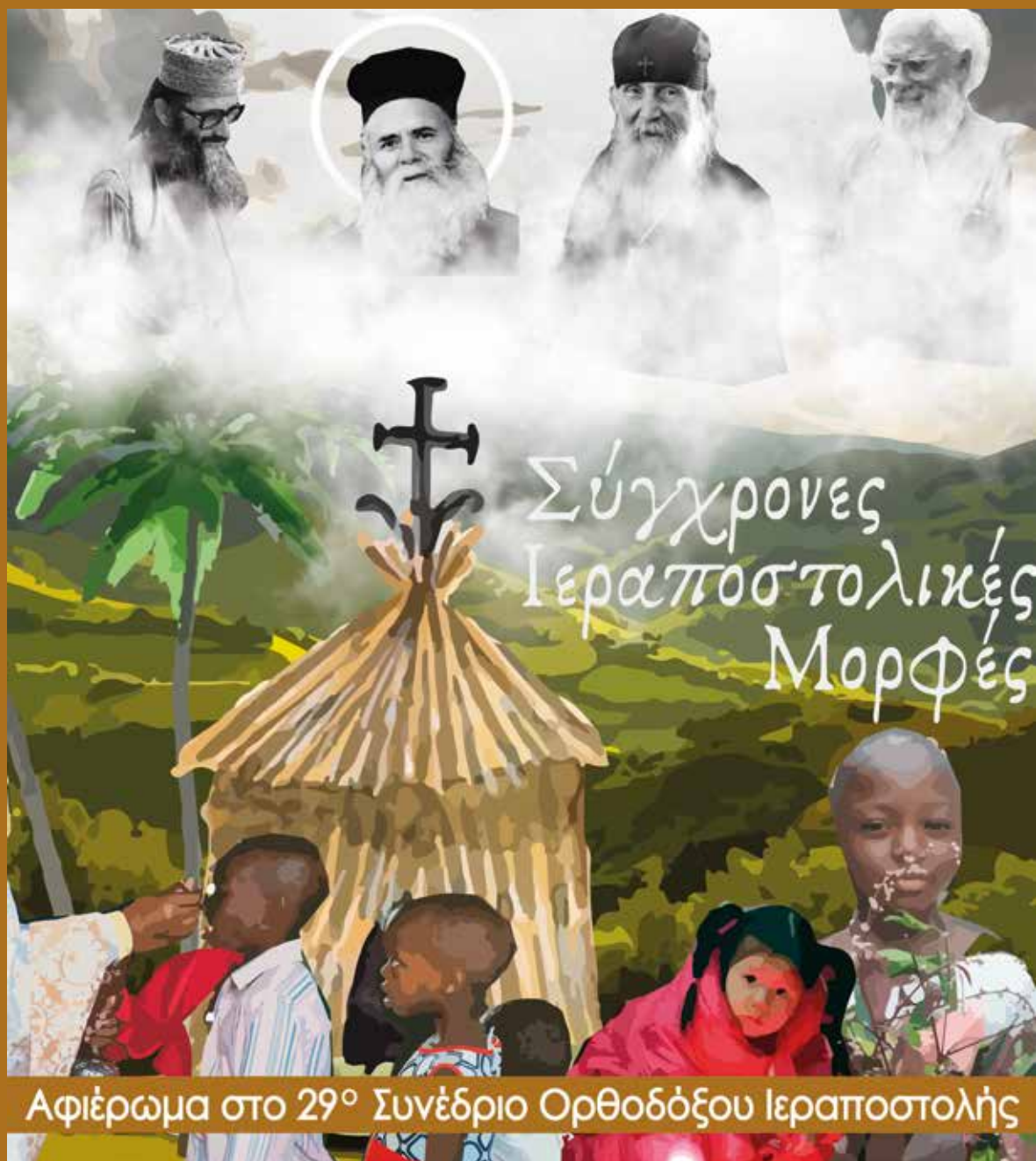

ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026 - Τεύχος 175

Αφιέρωμα στο 29^ο Συνέδριο Ορθοδόξου Ιεραποστολής

Η ΑΓΙΑ ΣΚΕΠΗ ΠΡΟΣΤΑΤΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Ο πνευματικός ιδρυτής μας
μακαριστός Μητροπολίτης
Θεσσαλιώτιδος
& Φαναριοφερσάλων
Κωνσταντίνος († 24 Μαρτίου 2007)

ΔΩΡΕΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

**Ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ
ΟΜΙΛΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ**
δέχεται στους έξής Τραπεζικούς λογαριασμούς

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

IBAN: **GR21 0110 1430 0000 1435 4003 338**

ALPHA BANK

IBAN: **GR890140 47104710 0200 2005 848**

**Παρακαλούμε ταχυδρομείστε
την απόδειξη της Τραπέζης
στον Όμιλό μας, ή ενημερώστε μας
τηλεφωνικώς με πλήρη στοιχεία
δωρητού καί ήμερομηνία κατάθεσης.
Ή απόδειξη πού θά εκδώσουμε
μπορεί νά χρησιμοποιηθεί
στή φορολογική σας δήλωση.**

Ή ανωτέρω διαδικασία δέν είναι υποχρεωτική
σέ όσους θέλουν νά κρατήσουν άνωνυμία.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΤΟΥ Π.Χ.Ο.Ο.Ι.

- **ΘΗΒΑ:** όδός Μητροπολίτου
Κων/νου Σακελλαρόπουλου 10, Τ.Κ. 32200
τηλέφωνα: 697 634 9543
ώρες λειτουργίας: 5⁰⁰-6³⁰ μ.μ. κάθε Τρίτη, 10⁰⁰-12⁰⁰
π.μ. κάθε Τετάρτη, 10⁰⁰-11⁰⁰ π.μ. κάθε Παρασκευή
- **ΛΙΒΑΔΕΙΑ:** όδός Λουκά Νίκαινα 14, Τ.Κ. 32100
τηλέφωνα: 697 634 9543
- **ΧΡΙΣΣΟ ΦΩΚΙΔΟΣ:** όδός Συνταγματάρχου
Ψαρρού 100, Τ.Κ. 33055
τηλέφωνα: (22650) - 82159 & 82008
ώρες λειτουργίας: Καθημερινώς
έκτός Σαββάτου καί Κυριακής.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος:

Μαρίνα Μπέκου, Νοσηλεύτρια Α΄ Βαθμού

Άντιπρόεδρος:

Νικόλαος Άρβανίτης, Έλεύθερος Έπαγγελματίας

Γραμματέας:

Ρούθ Ναμουίμπου, Πτυχιούχος Φυσικής Αγωγής
& Άθλητισμού ΑΠΘ

Ταμίας:

Μαρία Σταυριανού, Οικονομολόγος

Ειδικός Γραμματέας:

Άθανάσιος Μούσης,
Μηχανικός Ένεργειακής Τεχνολογίας Τ.Ε.

Μέλη:

Μόνικα Παππά, Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ
Έλένη Σίμου, Τεχνικός Ύπολογιστικών Συστημάτων

«ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ»

Τριμηνιαίο περιοδικό, ιδιοκτησία του
**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ
ΟΜΙΛΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ Σ.Α.**

Όδός Τρυγόνος 3, (Άνω Κυψέλη) 113 64 ΑΘΗΝΑ
τηλ.: 210 8626-225, κιν.: 694 905 9700

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Μαρίνα Μπέκου, Μαρία Σταυριανού,
Ρούθ Ναμουίμπου, Μόνικα Παππά

Έκδότης - Υπεύθυνος κατά νόμο:

Μαρίνα Μπέκου, Όρφανίδου 59,
Άνω Πατήσια - Αθήνα, Τ.Κ. 11142

Έκτύπωση: «ΛΥΧΝΙΑ», Υίοι Θ. Βγόντζα Ο.Ε.

Άνδραβίδας 7, Χαμόμυλο Άχαρνών, 136 71
τηλ.: 210 3410-436, www.lychnia.com

ΓΙΝΕ ΚΑΙ ΕΣΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

Προσφωνήσεις του Σεβ. Μητροπολίτου Κυθήρων & Άντικυθήρων κ. Σεραφεΐμ στο 29^ο Ίεραποστολικό Συνέδριο του Π.Χ.Ο.Ο.Ι.

“Αγιοι Άγιορεΐται Πατέρες, Πανοσιολογιώτατε ἅγιε Καθηγούμενε τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κωνσταμονίου Ἀγίου Ὁρους καί Ὀσιολογιώτατε Ἱερομόναχε π. Δημήτριε Γρηγοριάτη, Ἑλλογιμώτατοι κ.κ. Καθηγηταί, Ἀξιότιμη κ. Πρόεδρε τοῦ Π.Χ.Ο.Ο.Ι. καί Πρόεδροι τῶν Παραρτημάτων τῆς Ἱεραποστολῆς, Ἀξιότιμη Διευθύντρια τῆς Φιλανθρωπικῆς Στέγης «ΑΓΙΑ ΤΑΒΙΘΑ» Λεβαδείας, Ἀξιότιμοι κύριοι καί κυρίες Σύεδροι,

«Ὁ Χριστός ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν!»

Θεῖα Εὐλογία καί Χάριτι, καί μέ τίς εὐχές καί εὐλογίες τοῦ ἐπικωρίου Ποιμενάρχου, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θηβῶν, Λεβαδείας καί Αὐλίδος κ. Γεωργίου, ἡ Χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος μᾶς συνήγαγε εἰς τόν εὐλογημένο λόφο τῆς Ἀναλήψεως Ἀραχώβης, ὅπου ἀπό 50ετίας περίπου λειτουργοῦν οἱ Νεανικές Κατασκηνώσεις τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Ἰδρύματος «ΑΓΙΑ ΤΑΒΙΘΑ» Λεβαδείας, διὰ τό κατ’ ἔτος συγκαλούμενο Συνέδριο Συνεργατῶν Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, ἐδῶ καί 29 συναπτά ἔτη. Αὐτό, πού μέ τήν Θεῖα ἔμπνευσι καί τήν Σοφία τοῦ Θεοῦ καθιέρωσε νά γίνεται κάθε Αὐγούστο ὁ Ἰδρυτής τοῦ Πανελληνίου Χριστιανικοῦ Ὁμίλου Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς μακαριστός Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καί Φαναριοφερσάλων κυρός Κωνσταντῖνος καί πολυσέβαστος Γέροντας μας.

Ἡ Σύναξις μας αὐτή συγκαλεῖται με-

Ὁ πνευματικός τοῦ Π.Χ.Ο.Ο.Ι.
Μητροπολίτης Κυθήρων & Ἀντικυθήρων
κ. Σεραφεΐμ

τά τήν μεγάλη Θεομνητορική Ἑορτή τῆς πανενδόξου Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί, συνήθως, ἐν ὧσφ ἀκόμη ψάλλονται οἱ μεθέορτοι Θεομνητορικοί ὕμνοι καί ἔτσι λαμβάνουμε τήν Χάριν καί ἀπολαμβάνουμε τήν ἁγίαν Σκέπην, καί παρουσίαν καί βοήθειαν τῆς Παναγίας Μητρός τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐγγίζει κάθε φορά καί ἡ ἱερή μνήμη τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Ἱερομάρτυρος καί Ἱσαποστόλου - Ἐθναποστόλου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, τοῦ μεγάλου καί κατ’ ἐξοχὴν Ἱεραποστόλου καί Διδά-

χου της σκλαβωμένης Ρωμιοσύνης, καί τῶν μετέπειτα καί τῶν συγχρόνων Ἱεραποστόλων, καί οὕτω πως ἐμπνεόμεθα ἀπό τήν μεγάλην μορφήν καί τό τεράστιο εὐαγγελικό καί ἱεραποστολικό ἔργο τοῦ χαριτωμένου αὐτοῦ φωτιστοῦ καί διαφωτιστοῦ κατὰ Θεόν τῶν προγόνων μας στά μαῦρα χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας.

Ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, οἱ ἅγιοι Κολλυβάδες Πατέρες, μεταξύ τῶν ὁποίων ὁ Ἅγιος Μακάριος Κορίνθου, ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, τά φωτεινά αὐτά ἄστρα μέσα εἰς τήν σκοτεινήν περίοδον τῆς Τουρκικῆς σκλαβιάς τῶν 400 χρόνων, καί ἡ χορεία τῶν Ἀγίων Νεομαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας μας, πού ἦσαν τά ἐαρινά ἄνθη τοῦ Ὁρθοδόξου Γένους μας, ἦσαν τά φωτεινά μετέωρα τῆς σκληρῆς καί μαρτυρικῆς ἐκείνης ἐποχῆς καί τά πνευματικά ἀναχώματα κατὰ τοῦ ἐξισλαμισμού καί τοῦ ἐκ τῆς Δύσεως ἐκλατινισμού. Καί συνεπῶς ἦσαν οἱ φωτοδότες καί ἐμπνευσταί τῶν μεταγενεστέρων Ἱεραποστόλων.

Καί στό ἐφετινό μας Ἱεραποστολικό Συνέδριο ἐπελέγη ἀπό τό Διοικητικό Συμβούλιο τοῦ Πανελληνίου Χριστιανικοῦ Ὁμίλου Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς ἡ παρουσίασις καί προβολή τῆς βιοτῆς καί πολιτείας καί τῆς Ἱεραποστολικῆς προσφορᾶς καί διακονίας τεσσάρων (4) ἀκόμη ἄλλων ἁγιασμένων Ἱεραποστολικῶν μορφῶν, οἱ ὁποῖες διέλαμψαν εἰς τό Ἐκκλησιαστικό στερέωμα καί στίς Χῶρες τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς «ὡς ἀστέρες πολύφωτοι» στόν περασμένο πολύκροτο καί ταραγμένο ἀπό παγκοσμίους καί ἐμφυλίους πολέμους

20^ο αἰῶνα καί πέραν τούτου.

Πρόκειται, ὅπως βλέπετε εἰς τό ἀνά χειρας πρόγραμμα τοῦ Συνεδρίου μας, α) διὰ τόν φλογερό **Ἀρχιμανδρίτη π. Χαρίτωνα Πνευματικάκι**, καταξιωμένο Ἱεροκῆρυκα τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας τῶν Πατρῶν ἐπὶ σειράν ἐτῶν, διακονήσαντα εἰς γηραιάν ἡλικίαν εἰς τό ἔργον τῆς Ἱεραποστολῆς εἰς τήν Κεντρώαν Ἀφρικὴν. β) Διὰ τόν νέον, σχετικῶς, τήν ἡλικίαν θεοφώτιστον **Ἱερομόναχον π. Κοσμάν Γρηγοριάτην**, ἐργασθέντα ἱεραποστολικῶς καί ἀόκνως εἰς τόν ἴδιον τόπον εἰς τὰς ἐπάλξεις τῆς Ἱεραποστολῆς καί μεταστάντα προῶρως, κατ' ἄνθρωπον, εἰς τὰ οὐράνια σκηνώματα. γ) Διὰ τόν μεταξύ τῶν πρώτων Ἱεραποστόλων πρωτοπόρον **ἅγιον Ἱεραπόστολον τῆς Οὐγκάντας Χρυσόστομον (Παπασαραντόπουλον)**. Καί δ) διὰ τόν σπουδαῖον Ἱεραπόστολον τοῦ 21^{ου} αἰῶνος μας **ἁγιασμένον Γέροντα Ἐφραίμ Φιλοθεΐτην**, διακονήσαντα ἀόκνως ἐπὶ σειράν ἐτῶν εἰς τήν Ἀμερικανικὴν ἥπειρον καί ἰδρύσαντα περὶ τά εἴκοσι (20) Ὁρθόδοξα Μοναστήρια, πού ἐργάζονται πνευματικῶς καί ἱεραποστολικῶς στήν μεγάλη αὐτὴ ἥπειρο καί ἀποτελοῦν τοὺς πνεύμονας τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀμερικανικοῦ λαοῦ, καί ὄχι μόνον.

Τόν πρῶτον, κατὰ τό πρόγραμμα τοῦ Συνεδρίου μας, **γεραρόν Ἱεραπόστολον π. Χαρίτωνα Πνευματικάκιν**, σπουδαῖον Ἱεροκῆρυκα, Πνευματικόν Πατέρα καί Διδάσκαλον τῆς Πατραϊκῆς Ἐκκλησίας, θά μᾶς τόν παρουσιάσῃ ὁ πλέον εἰδήμων ὁμιλητής **κ. Νικόλαος Σίμος, Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς τῶν Πατρῶν «Ὁ Πρωτόκλητος»**, τόν

όποιον καί εὐχαριστοῦμεν ἐκ βαθέων διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς προσκλήσεως. Αὐτόπτης καί αὐτήκοος τοῦ μεγάλου πνευματικοῦ ἔργου τοῦ π. Χαρίτωνος στὴν Πάτρα καί συνεργάτης του εἰς τό ἐν Ἀφρικῇ ἱεραποστολικό ἔργο του, μέσω τοῦ Συλλόγου «Ὁ Πρωτόκλητος», εἶναι ὁ πλέον ἀρμόδιος νὰ σκιαγραφήσῃ τὴν ὠραία αὐτὴ ἱεραποστολική μορφή. Λόγω ἀσθενείας τὴν εἰσήγησί του θά ἀναγνώσῃ ὁ Πρόεδρος τοῦ Σωματείου τῶν φίλων τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Ἰδρύματος «Ἁγία Ταβιθᾶ» κ. Εὐστάθιος Σταυριανός.

Τὴν προσωπικότητα καί τό ἱεραποστολικό ἔργον τοῦ **ἀλσμονήτου Ἱεραποστόλου π. Κοσμᾶ Γρηγοριάτη** θά μᾶς παρουσιάσῃ ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους, **Ὁσιολογιώτατος Μοναχός π. Δημήτριος Γρηγοριάτης**.

Ὁ ἀείμνηστος π. Κοσμᾶς, γαλουχηθεὶς ἐν τῷ κόσμῳ ὑπὸ τοῦ φλογεροῦ καί κραταιοῦ ὑπερμάχου τῆς Ὁρθοδοξίας μακαριστοῦ Μητροπολίτου Φλωρίνης κυροῦ Αὐγουστίνου καί τῆς Ἱεραποστολικῆς Ἀδελφότητός του, προσέτρεξε ὡς διψῶσα ἔλαφος εἰς τὸν περιώνυμο προμαχῶνα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας μας, τὴν Ἱεράν Μονὴν Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους, τελοῦσαν ὑπὸ τὴν σοφὴν οἰακοστροφίαν τοῦ σοφοῦ κατὰ Θεὸν καί ὁμολογητοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καί Παραδόσεως ἀξιωμακαρίστου Ἡγουμένου π. Γεωργίου Γρηγοριάτη – Καψάνη. Ἐκεῖ, στὸ εὐλογημένο αὐτὸ Ἀγιορείτικο Μοναστήρι, μέ τὴν στήριξι καί τίς εὐχές τοῦ ἁγίου Γέροντος π. Γεωργίου, ἀναψε στὴν ἀγνὴ ψυχὴ του ἡ ἱεροποστολικὴ φλόγα, ὅπως συνέβη πρὶν διόμι-

συ περίπου αἰῶνες στὴν καρδίᾳ τοῦ ὡσαύτως Ἀγιορείτου Ἀγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἔφερε, μέ ἀποτέλεσμα νὰ πάρῃ τὸν δρόμο γιὰ τίς χῶρες τῆς Ἱεραποστολῆς στὴ μαύρη ἥπειρο, ἐφοδιασμένος μέ τὴν εὐλογία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς μετανοίας του καί τίς εὐχές τῶν Πατέρων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Ἡ ἁγία μορφή τοῦ **πρόσφατα διακνηρυχθέντος Ἀγίου Χρυσοστόμου Παπασαραντοπούλου**, ποὺ ἀπὸ τὴν 10ετία τοῦ '60 ἄρχισε τὴν ἱεραποστολική του ἐργασία στὴν Οὐγκάντα, συγκλονίζει καὶ συναρπάζει τό Χριστεπώνυμο Πλήρωμα μέ τὴν ἀνεκτίμητη καὶ πρωτοποριακὴ γιὰ τὴν ἐποχὴ του προσφορά στὴν Ἀφρικανικὴ ἥπειρο. Γι' αὐτὸ εὐχαριστοῦμε πολὺ τὸν ἀγαπητὸ μας **κ. Νικόλαο Ἀσλανίδη** γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ ντοκιμαντέρ.

Καὶ τέλος, ὁ **σεβάσμιος Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀγίου Ὁρους Γέρων Χαράλαμπος, Κυθήριος τὴν καταγωγή**, θά μᾶς παρουσιάσῃ τὴν ὁσιακὴ μορφή **τοῦ μακαριστοῦ Προηγούμενου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Φιλοθέου Ἀγίου Ὁρους, Ἐφραίμ Φιλοθεΐτου**, τοῦ συγχρόνου Ἱεραποστόλου τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου. Πνευματικό του τέκνο ὁ ἅγιος Καθηγούμενος, εἶναι ὁ πλέον κατάλληλος νὰ ὁμιλήσῃ διὰ τὸν σεπτὸ καὶ ἁγιασμένο Γεροντά του, ὁ ὁποῖος χάριν τῶν χιλιάδων καὶ ἑκατομμυρίων ἀδελφῶν μας τῆς Ἀμερικῆς, ἄφησε τὸ Μοναστήρι του στὸ Ἀγιώνυμο Ὄρος καὶ μέ τὴν Χάρι τοῦ Κυρίου μας ἱδρυσε περὶ τὰ 20 Μοναστήρια στὴν Ἀμερικανικὴ ἥπειρο, ποὺ εἶναι πόλοι ἑλξεως καὶ

σκηνώματα αγιάσματος. Τόν ευχαριστούμε ολόθερμα καί τόν εὐγνωμονοῦμε ἐκ βάθους ψυχῆς τὸν ἅγιο Γέροντα, γιατί ἀπὸ τὴν πολλή του ἀγάπη ἄφησε τὴν Ἱεράν Μονήν του, παραμονές τῆς κορυφαίας Ἱερᾶς Πανηγύρεως τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, καὶ ἔλαβε τὸν κόπον νὰ ἔλθῃ κοντά μας καὶ νὰ μᾶς οἰκοδομήσῃ πνευματικά, σκιαγραφώντας τὴν ἅγια μορφή τοῦ Γεροντός του.

Θερμὲς εὐχαριστίες καὶ συγχαρητήρια ἀπευθύνουμε στὴν Πρόεδρο καὶ τὰ Μέλη τοῦ Π.Χ.Ο.Ο.Ι. γιὰ τὴν ἄρτια διοργάνωσι τοῦ Συνεδρίου, τὸν Πρόεδρο καὶ τὴν Διευθύντρια τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Ἰδρύματος «Ἁγία Ταβιθᾶ» μέ τοὺς συνεργάτες καὶ τίς συνεργατίδες τους γιὰ τὴν προσφορά καὶ τὴν συμβολή τους στὴ διακονία τῶν συνέδρων καὶ τὴν ὅλη προετοιμασία τοῦ ἱεραποστολικοῦ αὐτοῦ διημέρου. Στους προαναφερθέντας σεβαστοὺς καὶ ἀξιοτίμους εἰσηγητάς τοῦ Συνεδρίου. Στους ἔλλογιμωτάτους κ.κ. Καθηγητάς καὶ ὅλους ἐσᾶς τοὺς ἀγαπητοὺς συνέδρους γιὰ τὴν συμμετοχή σας στὶς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου μας.

Συγκλείοντας τὴν προσφώνησι καὶ τὴν εἰσηγητική μου αὐτὴ ὁμιλία, νὰ συγχαρῶ ολόθερμα τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο καὶ τὰ Μέλη τοῦ Π.Χ.Ο.Ο.Ι., γιὰ τὴν φιλότιμη ἐργασία καὶ τὴν συνεργασία τους καθ' ὅλο τὸ ἔτος μέ τίς συνεδρίες τους, τίς ἐόρτιες ἐκδηλώσεις, τίς Κυριακάτικες συνάξεις τοῦ λεγομένου «Ἱεραποστολικοῦ καφέ», τὴν ἔκδοσι τοῦ καλαίσθητου

*Ἡ παρέμβαση τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς τοῦ Π.Χ.Ο.Ο.Ι.
κ. Σεραφεῖμ στό τέλος κάθε συνεδρίας ἦταν σύντομη,
περιεκτική καὶ ἄκρως ἐποικοδομητική*

περιοδικοῦ «Ἱεραποστολικὸς Ταχυδρόμος», τοὺς ἐβδομαδιαίους κύκλους μελέτης τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τίς νεανικὲς συνάξεις καὶ τὴν χορωδία τῶν νεανίδων τῆς Ἱεραποστολῆς καὶ κάθε ἄλλη προσπάθεια, ὅπως εἶναι καὶ ὁ ἱεραποστολικὸς κουμπαραῖς, ποὺ βοηθεῖ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο.

Νὰ εὐχηνθῶ, τέλος, νὰ προχωρήσουν εὐρύθμως οἱ ἐργασίες γιὰ τὴν ἀνέγερσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Παναγίας μας τῆς Μυρτιδιωτίσσης στό Ρουμπάρε τῆς Οὐγκάντας μέ τὰ δύο της ἱερά παρεκκλήσια τῶν Ἀγίων Πορφυρίου καὶ Παΐσιου τῶν Ἀγιορειτῶν.

Ὁ Πανάγαθος Θεὸς καὶ ἡ Παναγία Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἅς εὐλογήσουν καὶ τὸ παρὸν Συνέδριον, εἰς δόξαν Κυρίου Παντοκράτορος καὶ προαγωγὴν τοῦ Ἱεραποστολικοῦ μας ἔργου. Ἀμήν.

† Ὁ Κυθήρων & Ἀντικυθήρων Σεραφεῖμ

Έναρξη Συνεδρίου από την Πρόεδρο του Π.Χ.Ο.Ο.Ι.

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη Κυθήρων και Αντικυθήρων, κ.κ. Σεραφεΐμ, Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη Θηβών, Λεβαδείας και Αυλίδος κ.κ. Γεώργιε, Πανοσιολογιώτατε Καθηγούμενε της Ιεράς Μονής Κωνσταμονίτου του Αγίου Όρους Αρχιμανδρίτη π. Χαράλαμπε, εκπρόσωπε της Ιεράς Μονής Γρηγορίου ιερομόναχε π. Δημήτριο, Διευθύντρια της «Αγίας Ταβιθά» Αδελφή Θεμιστοκλεία, αγαπητά μέλη, συνεργάτες και φίλοι της Ιεραποστολής:

Με αισθήματα πνευματικής χαράς και ευφροσύνης σας υποδεχόμαστε στο 29^ο Ιεραποστολικό Συνέδριο του Π.Χ.Ο.Ο.Ι.

Σας καλωσορίζουμε σε αυτόν τον όμορφο και ευλογημένο λόφο του Παρνασσού, έναν χώρο με ιδιαίτερη πνευματική ιστορία και ξεχωριστή θέση στην καρδιά όλων μας.

Εδώ, πριν από αρκετές δεκαετίες, ο μακαριστός Επίσκοπος και πνευματικός μας πατέρας, κυρός Κωνσταντίνος, με ακούραστο πνευματικό ζήλο, με ανιδιοτελή προσφορά και βαθιά αγάπη και πίστη στον Τριαδικό Θεό και κατά συνέπεια στον άνθρωπο, δημιούργησε εδώ έναν χώρο που έγινε τόπος πνευματικής αναψυχής, ξεκούρασης και αδελφικής κοινωνίας. Η ιεραποστολική φλόγα του μακαριστού ιεράρχη, ο ενθουσιασμός του, η ανησυχία του και η αγάπη του για τον πονεμένο άνθρωπο και κυρίως για τα παιδιά, δεν έσβησε ποτέ σε όλη του τη ζωή. Ο μαρτυρικός σταυρός της εξορίας του δεν άφησε να τον λυγίσει. Πριν από **52 χρόνια** ίδρυσε τον Π.Χ.Ο.Ο.Ι., ενώ

Καλωσόρισμα συνέδρων από την Πρόεδρο του Π.Χ.Ο.Ο.Ι. κ. Μαρίνα Μπέκου

πριν από **29 χρόνια** έθεσε τα θεμέλια αυτής της ευλογημένης συνάξεως, του Ιεραποστολικού μας Συνεδρίου, το οποίο φιλοξενείται από την Ορφανική Στέγη «Αγία Ταβιθά», που είναι ακόμη ένα μεγάλο έργο του.

Η αναφορά αυτή γίνεται ιδιαίτερα για όσους βρίσκονται για πρώτη φορά εδώ, ώστε να γνωρίσουν ότι ο χώρος αυτός είναι καρπός αγάπης, οράματος, κόπου και θυσιαστικής προσφοράς ενός ανθρώπου που αφιέρωσε τη ζωή του στον Θεό και στον άνθρωπο.

Σας εκφράζουμε, λοιπόν, τις θερμές μας ευχαριστίες για την παρουσία σας και για την ανταπόκρισή σας στην πρόσκλησή μας.

Η παρουσία του καθενός από εσάς αποτελεί για τον Σύλλογό μας ιδιαίτερη τιμή αλλά και σημαντική ενίσχυση. Παράλληλα, μας υπενθυμίζει ότι το έργο της Εκκλησίας και ιδιαίτερα το έργο της Ορθόδοξης Ιεραποστολής δεν είναι υπόθεση λίγων ανθρώπων αλλά κοινή διακονία και ευθύνη όλων μας.

Το θέμα του φετινού Συνεδρίου μας είναι: «Σύγχρονες Ιεραποστολικές Μορφές». Είναι η συνέχεια του περσινού ιεραποστολικού συνεδρίου, στο οποίο αναφέρθηκαν οι παρακάτω ιεραποστολικές μορφές:

- Ο Πενταπόλεως Ιγνάτιος, μια πύρινη καρδιά στην καρδιά της Αφρικής.
- Η Αναστάσιμη παρακαταθήκη του από Κορέας Μητροπολίτη Πισιδίας Σωτηρίου.
- Με το ράσο του ησυχαστή και τα σανδάλια του ιεραποστόλου, μακαριστός Νικηφόρος Μικραγιαννανίτης Κινσάσας.
- Αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος Γιαννουλάτος-Η ιεραποστολική διακονία από την Αφρική στην Αλβανία έως εσχάτου της γης.

Επιλέξαμε και πάλι το θέμα αυτό γιατί αισθανθήκαμε την ανάγκη να γνωρίσουμε και άλλους αγίους ανθρώπους της εποχής μας, οι οποίοι, έχοντας ως κέντρο της υπάρξεώς τους τον Χριστό, αφιέρωσαν τη ζωή τους στη διάδοση του Ευαγγελίου και στη διακονία του ανθρώπου.

Άνθρωποι που δεν έμειναν μόνο στα λόγια αλλά μετέτρεψαν την πίστη τους σε ζωή, την αγάπη τους σε προσφορά και την προσευχή τους σε έργο.

Μέσα από τις εισηγήσεις των εκλεκτών ομιλητών και πατέρων της Εκκλησίας μας θα έχουμε την ευκαιρία να προσεγγίσουμε τη ζωή και τη δράση αυτών

Στιγμιότυπο από το πάνελ της 1ης συνεδρίας

των σύγχρονων αγίων ιεραποστόλων και να γεμίσει η καρδιά μας από τη φλόγα αυτών των ανθρώπων. Ανθρώπων που άφησαν πίσω τους την πατρίδα τους, τον τόπο μετανοίας τους για να ακολουθήσουν τον Χριστό εκεί όπου υπήρχε ανάγκη.

Έτσι, έγιναν συνεχιστές του αποστολικού έργου, μεταφέροντας σε τόπους μακρινούς όχι μόνο τον λόγο του Ευαγγελίου αλλά και την ίδια την εμπειρία της εν Χριστώ ζωής.

Η πορεία τους, όμως, δεν ήταν εύκολη. Συνάντησαν φτώχεια, ασθένειες, στερήσεις, μοναξιά, αντίξοες συνθήκες, δυσκολίες στη μετακίνηση, γλώσσες και πολιτισμούς διαφορετικούς αλλά και πολλές φορές εμπόδια που έμοιαζαν ανθρωπίνως αξεπέραστα.

Κι όμως, δεν εγκατέλειψαν την προσπάθεια. Με την προσευχή ως δύναμή τους, την ταπείνωση ως στάση ζωής και την αγάπη του Χριστού ως κινητήρια δύναμη, συνέχισαν ακούραστα τη διακονία τους σηκώνοντας τον Σταυρό της ιερής αποστολής. Και η ιεραποστολή τους δεν περιορίστηκε μόνο στο κήρυ-

μα και στη βάπτισι.

Έχτισαν ναούς, μοναστήρια, σχολεία. Δημιούργησαν ιατρεία. Άνοιξαν πηγάδια, για να έχουν οι άνθρωποι καθαρό πόσιμο νερό, γεωργικές μονάδες. Δημιούργησαν συσσίτια. Στάθηκαν δίπλα σε ασθενείς, παιδιά, φτωχούς και ανθρώπους εγκαταλελειμμένους.

Για εκείνους η ιεραποστολή ήταν ολόκληρη η ζωή. Γιατί γνώριζαν καλά ότι **ο Χριστός δε ζητά από εμάς μόνο να μιλήσουμε για την αγάπη αλλά να την κάνουμε πράξη.**

Στο πρόσωπο του πονεμένου ανθρώπου έβλεπαν τον ίδιο τον Χριστό. Στο πρόσωπο του πεινασμένου παιδιού έβλεπαν τον Χριστό. Στον ασθενή, στον φτωχό, στον εγκαταλελειμμένο, στον άνθρωπο που αναζητούσε ελπίδα, αναγνώριζαν την παρουσία του Κυρίου.

Γι' αυτό και η ζωή τους μπορεί να μας θυμίσει τόσο έντονα την αποστολική πορεία του Αποστόλου Παύλου, ο οποίος γνώρισε θλίψεις, διωγμούς, κακουχίες και στερήσεις, περιπλανώμενος για χάρη του Ευαγγελίου.

Δεν ήταν, όμως, μια ζωή χωρίς χαρά.

Μέσα στις δυσκολίες τους γνώρισαν τη χαρά της προσφοράς, τη χαρά της μετάνοιας ενός ανθρώπου, τη χαρά μιας βάπτισης, τη χαρά μιας νέας χριστιανικής κοινότητας, τη χαρά ενός παιδιού που απέκτησε πρόσβαση στη μόρφωση ή ενός ασθενούς που βρήκε περίθαλψη και φροντίδα.

Γνώρισαν, δηλαδή, εκείνη τη χαρά που γεννιέται όταν ο άνθρωπος ξεχνά τον εαυτό του και προσφέρεται ολοκληρωτικά στον Θεό και στον συνάνθρωπό του. Όταν η αγάπη του Χριστού γίνεται

πραγματικά βίωμα μέσα στην καρδιά του ανθρώπου τότε αυτή η αγάπη δεν μπορεί να περιοριστεί. Ανοίγει την καρδιά προς ολόκληρη την κτίση και γεννά μέσα μας βαθιά ευσπλαχνία για κάθε άνθρωπο.

Αυτήν ακριβώς την αγάπη θα προσπαθήσουμε να ανακαλύψουμε μέσα από τις μορφές που θα παρουσιαστούν στο φετινό μας Συνέδριο.

Θα γνωρίσουμε ανθρώπους που έκαναν την πίστη τους πράξη, που έκαναν την προσευχή τους δύναμη και τη θυσία τους προσφορά.

Και ίσως το σημαντικότερο είναι να μην περιοριστούμε μόνο στο να τους θαυμάσουμε. Να προσπαθήσουμε να **διδασθούμε από τη ζωή τους.** Να αναρωτηθούμε τι μπορούμε κι εμείς να κάνουμε στον δικό μας χώρο, στη δική μας καθημερινότητα, με τις δικές μας δυνατότητες, για τον αδελφό μας που έχει ανάγκη.

Γιατί η ιεραποστολή δεν αρχίζει μόνο στα μακρινά και δυσπρόσιτα μέρη του κόσμου. Αρχίζει από την καρδιά μας και συνεχίζεται στον άνθρωπο που βρίσκεται δίπλα μας.

Αυτήν την πνευματική ωφέλεια προσδοκούμε από το φετινό μας Συνέδριο.

Και γι' αυτό ευχαριστούμε θερμά και από τα βάθη της καρδιάς μας τους Πατέρες της Εκκλησίας μας, τον Καθηγούμενο της Ιεράς Μονής Κωνσταμονίτου του Αγίου Όρους πανοσιολογίτατο Αρχιμανδρίτη π. Χαράλαμπο και τον ιερομόναχο π. Δημήτριο Γρηγοριάτη, εκπρόσωπο της ιεράς μονής Γρηγορίου του Αγ. Όρους, που ήρθαν από τόσο μακριά για να μας παρουσιάσουν σύγχρο-

νες ιεραποστολικές μορφές και να μας μεταφέρουν κάτι από την πνευματική τους εμπειρία.

Ευχηθείτε Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη Κυθήρων και Αντικυθήρων κ. Σεραφείμ, με τις πρεσβείες της Υπεραγίας Θεοτόκου που την Απόδοση της Κοιμήσεως της θα εορτάσουμε αύριο, να ευλογήσει ο Κύριος τη σύναξή μας. Να ευλογήσει τους ομιλητές και όλους τους συνέδρους. Να ανοίξει τις καρδιές μας, ώστε όσα ακούσουμε και όσα διδαχθούμε αυτές τις ημέρες να μην παραμείνουν απλώς όμορφες σκέψεις αλλά να γίνουν **ζωντανό βίωμα και πράξη** στη ζωή μας.

Και επιστρέφοντας ο καθένας μας στον τόπο και στη διακονία του να έχουμε μέσα μας περισσότερη ταπείνωση, περισσότερη αγάπη, περισσότερη διάθεση προσφοράς.

Να μπορούμε να βλέπουμε στο πρόσωπο κάθε ανθρώπου, του εγγύς και του μακράν, την εικόνα του Θεού και να υπηρετούμε με αυταπάρνηση τον αδελφό μας.

Είθε ο Κύριός μας, διά πρεσβειών της Παναγίας μας και όλων των Αγίων Ιεραποστόλων, να μας αξιώσει να γίνουμε κι εμείς, ο καθένας με τον δικό του τρόπο και στο μέτρο των δυνατοτήτων του, **συνεργοί στο μεγάλο και ευλογημένο έργο της Ιεραποστολής**.

Και όλη η προσπάθειά μας, κάθε κόπος και κάθε προσφορά, να αποβλέπει σε ένα και μόνο: **στη δόξα του Παναγίου Τριαδικού Θεού.**

ΑΜΗΝ

Μαρίνα Μπέκου
Πρόεδρος Π.Χ.Ο.Ο.Ι.

Ιδιαίτερη ευλογία και τιμή αποτέλεσε η παρουσία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβών, Λεβαδείας και Αυλίδος κ.κ. Γεωργίου (2ος από αριστερά) στο συνέδριό μας το Σάββατο, κατά τις εργασίες της πρώτης συνεδρίας

**Ὁ θαρραλέος Ἀρχιμανδρίτης π. Χαρίτων Πνευματικάκης
πού ἡ κλήσι τοῦ φίλου του, σύγχρονου Ἁγίου Χρυσοστόμου
Ἱεραποστόλου στήν Ἀφρική, τόν συνεκλόνησε καί τόν διαδέχθηκε**

(Ἀποσπάσματα τῆς ὁμιλίας, Σάββατο 22 Αὐγούστου 2026)

Μὲ πολλή χαρὰ δέχτηκα τὴν προσκλήση τοῦ Π.Χ.Ο.Ο.Ι., ἀλλὰ δυστυχῶς ἀνυπέρβλητα προβλήματα υγείας μὲ κράτησαν μακριὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸν εὐλογημένο καὶ ἁγιασμένο τόπο τῆς Ἀράχοβας, τὸν ὁποῖο ἀρκετὲς φορὲς στὸ παρελθὸν ἔχω ἐπισκεφθεῖ ὅταν ἄκομα ζοῦσε ὁ μακαριστὸς Δεσπότης Κωνσταντῖνος, μὲ τὸν ὁποῖο εἶχαμε στενὴ συνεργασία σὲ θέματα ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς.

Σὰς ἀποστέλλω τὴν ὁμιλία μου νὰ διαβαστεῖ στους συνέδρους καὶ τὴν εὐχὴ γιὰ καλὴ ἐπιτυχία καὶ εὐόδωση τῶν σκοπῶν τοῦ συνεδρίου.

Ἀπὸ τὸ 1973 μέχρι τὸ 1981 ὁ πατὴρ Χαρίτων ἀγωνιζόταν μόνος του στήν Κανάνγκα μὲ μοναδική συμπαράστατη τὴν Ἀδελφὴ Ὑλγα, εὐλογημένη γυναῖκα, «Ἀσκήτρια καὶ Ἱεραπόστολο», ὅπως τὴν ἀποκαλοῦσε.

Ὁ π. Χαρίτων, ὅταν πῆγε στήν Κανάνγκα, ἀναζήτησε νὰ βρῇ τὸν τάφο τοῦ π. Χρυσοστόμου καὶ νὰ βάλῃ προσωρινά ἓνα ξύλινο σταυρὸ μέχρι νὰ κατασκευάσῃ τὸ ἀπείριστο μνημεῖο του.

Ἐπειτα ἀπὸ χρόνια ὑπῆρξαν λόγοι πού ἀναγκάστηκαν νὰ μεταφέρουν τὰ ὅσα τοῦ σὲ νέο μνημεῖο πίσω ἀπὸ τὸ Ἱερό τοῦ παλαιοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου. Δίπλα ἐτάφη καὶ ὁ ἀείμνηστος π. Χαρίτων.

[...] Ὁ μακαριστὸς πατὴρ Χαρίτων Πνευματικάκης, Ἱεροκήρυκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν, εἶχε δεσμούς πνευματικῆς φιλίας μὲ τὸν Ἅγιο Χρυσόστομο. Συνυπηρέτησαν σὲ δύσκολα χρό-

Λόγω ἀσθενείας τοῦ κ. Σίμου ἡ ὁμιλία ἀναγνώστηκε ἀπὸ τὸν κ. Εὐστάθιο Σταυριανό, Πρόεδρο τοῦ Σωματείου τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Ἰδρύματος «Ἁγία Ταβιθά» καὶ στενὸ συνεργάτη τοῦ Π.Χ.Ο.Ο.Ι. στὸ Παράρτημα Χρισσοῦ - Φωκίδος

νια, ἀπὸ τὸ 1940 ἕως τὸ 1949, στήν Ἱερὰ Μητρόπολι Ἐδέσσης. Ὁ π. Χρυσόστομος ὡς Πρωτοσύγκελλος καὶ ὁ π. Χαρίτων ὡς Ἱεροκήρυκας. Ἀντιμετώπισαν κινδύνους μέχρι θανάτου μὲ τόλμη καὶ παρρησία, ὥστε νὰ ἐμπνέουν νέους καὶ ἐνήλικες νὰ μὴ δειλιάζουν μαχόμενοι ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος.

Τὸ 1960 ὁ π. Χρυσόστομος ἀποφάσισε νὰ φύγῃ γιὰ τὴν Ἀφρική ὑπακούοντας τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Ὁ π. Χαρίτων ἔπειτα ἀπὸ διακονία σὲ πόλεις τῆς Μακεδονίας ἔφθασε στήν Πάτρα καὶ συνέχισε τὸ ἐμπνευσμένο ἔργο του, ὥστε ἡ τόλμη καὶ τὸ θάρρος του στοὺς ἀγῶνες γιὰ τὴν ὀρθὴ βίωσι τοῦ Εὐαγγελίου νὰ εἶναι ἀδιάκοποι.

Τοῦ ἔγραφε ὁ π. Χρυσόστομος νά μεταβῇ νά τόν βοηθήσῃ στήν Ἀφρική. Ὁ π. Χαρίτων, μάλιστα, τό 1972 ὠμίλησε στήν Χριστιανική Ἑστία Πατρῶν μέ θέμα: «Γιατί δέν ἐπεκράτησε ἀκόμη σ' ὅλη τή γῆ ὁ Χριστιανισμός;» καί συνεκλόνησε ἀναφέροντας ὅτι οἱ ἀποικιοκράτες αἰρετικοί διαδίδουν τόν Χριστιανισμό καί ἀποκοτῶν ὀφέλη, ἀλλά μόνον ἕνας Ὁρθόδοξος Ἱεραπόστολος, ὁ π. Χρυσόστομος Παπασαραντόπουλος παρά τήν ἀδυναμία του ἀπό πλευρᾶς ὑγείας βρίσκεται στήν Ἀφρική καί ζητεῖ συνεργάτες νά τόν βοηθήσουν. Ἀνέφερε πολλά θαυμαστά γεγονότα, τά ὁποῖα ἀφύπνισαν τούς ἀκροατές.

Ἡ ὁμιλία ἔγινε ἀφορμή ἀπό τόν Κύκλο Μελέτης Ἀγίας Γραφῆς Ἐπιστημόνων, πού εἶχε συγκροτήσει καί πού ὑπό τήν πνευματική καθοδήγησί του λειτουργοῦσε, νά ἱδρυθῇ ὁ Σύλλογος Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς «Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ» μέ σκοπό νά ἐνισχύσῃ τόν π. Χρυσόστομο καί ὅπου γῆς θά διεδίδετο ἡ Ὁρθοδοξία.

Ὁ π. Χρυσόστομος τά Χριστοῦγεννα τοῦ 1972 λειτούργησε καί τήν ἐπομένη τέλεσε τήν τελευταία Θεία Λειτουργία στήν Κανάνγκα καί ἔγραψε ἐπιστολή στόν π. Χαρίτωνα ζητώντας του νά μεταβῇ στήν περιοχή αὐτή νά τόν βοηθήσῃ, διότι ἔβλεπε τό ἔδαφος πρόσφορο γιά τή σπορά τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἀλλά μέ τά προβλήματα ὑγείας, πού ἀντιμετώπιζε, ἤθελε βοήθεια προκειμένου νά ἀνταποκριθῇ.

Ὁ νεοῖδρυτος τότε Σύλλογος τοῦ «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ» εἶχε στείλει ἐπιστολή στόν π. Χρυσόστομο καί ἀνέμενε ἀπάντησι γιά νά τόν βοηθήσῃ. Ὅμως συνέβη τό ἀπροσδόκητο. Ἦλθε ἡ εἴδησις ὅτι ἔφυγε γιά τήν αἰωνιότητα στίς 29 Δεκεμβρίου 1972!

Λίγο ἀργότερα, ἡ Ἀδελφή Ὁλγα Παπασαράντου, ἡ Ἀσκήτρια καί Ἱεραπόστο-

λος», ὅπως τήν ἀποκαλοῦσε ὁ π. Χαρίτων, ἡ ὁποία τά τρία τελευταία ἔτη διακονοῦσε τόν θεῖο της π. Χρυσόστομο ὡς νοσηλεύτρια, ἦλθε στήν Πάτρα, γιά νά τοῦ μεταφέρει τήν ἐπιθυμία του λίγο πρὶν παραδώσῃ τό πνεῦμα στόν Οὐράνιο Πατέρα: «Νά πᾶς στήν Πάτρα νά συναντήσῃς τόν π. Χαρίωνα καί νά τοῦ πῆς νά ἔλθῃ στήν Κανάνγκα νά συνεχίσῃ τή διάδοσι τῆς Ὁρθοδοξίας, γιατί χιλιάδες ψυχές περιμένουν νά κατηχηθοῦν στήν Ὁρθή Πίστι».

Ὁ π. Χαρίτων συγκλονίσθηκε καί εἶπε: «Ὁ, τι δέν πέτυχε ὅσο ζοῦσε ὁ π. Χρυσόστομος, τό κατάφερε μέ τό θάνατό του». Ἐπειτα ἀπό ὀλιγόμηνη προετοιμασία ἀνεχώρησε στίς 5 Ἰουλίου 1973 ἀθόρυβα γιά τήν Ἀφρική, ἀφοῦ τήν προηγούμενη ἡμέρα προσκύνησε στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου τόν Τάφο καί τήν Ἀγία Κάρα του ζητώντας τήν εὐλογία του. Συνάντησε ἐκεῖ λιγότερους ἀπό 30 πιστούς πού εἶχε βαπτίσει ὁ π. Χρυσόστομος σέ οἰκία πού εἶχε διαμορφώσει σέ Ναό, διότι στήν Κανάνγκα ἔμεινε μόνο τρεῖς μῆνες.

Ὁ π. Χαρίτων φθάνοντας στήν Κανάνγκα ἀγωνίσθηκε καί οἰκοδομήθηκαν Ναοί, Ἱατρεῖο καί τά περίφημα Σχολεῖα «ΦΩΣ ΕΘΝΩΝ». Ἀψηφώντας κινδύνους μέχρι θανάτου καί φεύγοντας γιά τούς οὐρανούς ἄφησε πίσω του 30.000 βαπτισμένους πιστούς καί 12 ἱερεῖς. Ἦταν ὁ δεύτερος πρωτοπόρος Ἱεραπόστολος. Ἀκουλούθησαν κατόπιν καί ἄλλοι στά βήματα τῶν δύο ἁγίων προσωπικοτήτων, μέ πρῶτο διάδοχό τους τό πνευματικό τέκνο τους π. Ἰγνάτιο Μαδενλίδη, μετέπειτα Μητροπολίτη Κεντρώας Ἀφρικῆς καί κατόπιν Πενταπόλεως, ὅπως εὐστόχως τόν ὠνόμασε ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεόδωρος Β΄, πού ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς

Πατριαρχείας του ή Όρθοδοξία διεδόθη στις περισσότερες χώρες της Άφρικης.

Μέ την καθοδήγησι του π. Χαρίτωνος «Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ» δέν έπαυσε νά στηρίζη τό ιεραποστολικό έργο σά Έθνη. [...]

Είχα τήν εϋλογία καί τή χαρά νά φθάσω στήν Κανάνγκα στις 6 Αϋγούστου τό 1976, έορτή της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος.

Δέν είδα τόν πατέρα Χαρίτωνα στό αεροδρόμιο νά περιμένη- δέν είχε ειδοποιηθεί. Δέν τόν συνάντησα στό σπίτι μόλις πήγα εκεί. Τόν βρήκα στό Ναό του Κυρίου νά εργάζεται ακούραστα.

Στάθηκαν από μακρυά καί τόν κύτταζα. Είχα νομίσει πώς τά τρία χρόνια πού πέρασαν θά τόν είχαν καταβάλει. Είχα ακούσει νά τόν ονομάζουν «Έφροντα» καί μέ έκπληξι παρατηρούσα ότι ήταν νέος γεμάτος σφρήγος καί μαχητικότητα. Οί ρυτίδες στό πρόσωπο καί τό άφθονο λευκό χρώμα στό κεφάλι του, δέ μου άλλαξαν τήν πρώτη έντύπωσι. Ήταν νέος!

Έδινε οδηγίες, κατΰθυνε τίς εργασίες οίκοδομής, μεριμνούσε γιά τήν άνεύρεσι των υλικών, έπόπτευσέ μέ άγρυπνο μάτι τά πάντα. Ένοιωσα μεγάλη χαρά πού τόν έβλεπα πιό δυναμικό απ΄ ότι τόν ήξερα πρίν φύγει από τήν Πάτρα. Ή χάρις του Θεού καί τό δημιουργικό του έργο τόν τροφοδοτούσε μέ άντοχή καί δύναμι. [...]

Έκεί είδα τόν πατέρα Χαρίτωνα νά κτίζη μέ άυλες ψυχές τόν Ναό του Θεού καί έθαύμασα. Ό χρόνος μαζί μέ τά άσπρα μαλλιά, του είχε χαρίσει τήν έμπειρία καί τή γνώσι της μεθόδου, ένώ ή πίστις στον Ουράνιο Πατέρα καί ή άγάπη γιά τά πλάσματά Του τόν άξίωνε νά διεισδύη στις καρδιές τους. Προσπνής μά καί αύστηρός, όταν χρειαζόταν κατόρθωνε νά κερδίζη τήν έμπιστοσύνη των Άφρικανών πού

τόν άφηναν νά ξεριζώνη από μέσα τους, συμπλέγματα της κληρονομικής άμαρτίας, ήθη καί έθιμα ξένα πρós τό Χριστιανικό Πνεϋμα πού εξαγριώνουν τήν ψυχή.

Τά χέρια του μάτωναν σ΄ αυτό τό κτίσιμο πού είναι απείρως δυσκολότερο από τό κτίσιμο του υλικού Ναού. Άκουσα τόν χτύπο καί τήν άνησυχία της καρδιάς του γ΄ αυτές τίς άμέτρητες ψυχές πού περίμεναν νά ξημερώση ή μέρα πού θά λυτρωθούν. Άφουγκράστηκα τίς προσευχές του γιά τόν έρχομό αύτης της χαράς, συμμετείχα στήν Λειτουργία της Έκκλησίας καί δέν πατούσα στό χώμα.

Αυτό ήταν τό μεγαλύτερο θαϋμα στήν Κανάνγκα. Είδα νά γίνονται «επίγειοι άγγελοι καί Ουράνιοι άνθρωποι».

Ό π. Χαρίτων, έπειτα από άκατάπαυστους ιεραποστολικούς άγώνες 25 έτών, λίγη ώρα πρίν φύγη γιά τόν Ουράνο έχοντας μεταλάβη των Άχράντων Μυστηρίων, τήν Δ΄ Κυριακή των Νηστειών (Άγίου Ίωάννου της Κλίμακος 29 Μαρτίου 1998), φώναξε: «*Χτυπάτε τίς καμπάνες της Όρθοδοξίας σέ όλη τήν Άφρική, σέ όλη τήν Άφρική, σέ όλη τήν Άφρική. Χτυπάτε τίς καμπάνες της Όρθοδοξίας, της Όρθοδοξίας, της Όρθοδοξίας...!!!*»

Σήμερα ήχοϋν οί καμπάνες της Όρθοδοξίας στις περισσότερες χώρες της Άφρικης καί των άλλων Ήπειρων.

[...] Θά σās διαβάσω τίς τελευταίες σκέψεις του πατρός Χαρίτωνος από τόν έπίλογο πού έγραψε σέ πονημάτιο γιά τόν π. Χρυσόστομο:

«Ό π. Χρυσόστομος έκαμε τήν άπαρχή. Άνοιξε τόν δρόμο. Ύψωσε τή φωνή. Έκάλεσε, παρεκάλεσε, προέτρεψε άπεγνωσμένα: Βοήθηστε, ξεκινήστε, τρέξτε!

Τώρα πιά δέν μπορεί. Έκλεισε τό στόμα του.

Στιγμιότυπο από τη
Θ. Λειτουργία της Κυριακής

Ἀπέθανε! Ἄλλ' ὄχι, ἡ φωνή του δέν πέ-
θανε. Ἡ κραυγή του τώρα ἐδυνάμωσε. Μέσα
ἀπό τόν ἀπέριπτο καὶ ἄγνωστο τάφο του, σιά
βάθη τῆς Ἀφρικῆς, δέν θά πάψη πιό ἔντονα
νά ἀκούγεται καί νά μᾶς κράζη: Δυόμισιν δι-
σεκατομμύρια συνάνθρωποί μας δέν ἐγνώρι-
σαν ἀκόμη τόν Χριστό! Σέ τοῦτο συντρέχουν
πολλοί λόγοι. Ἀλλά σέ σᾶς πέφτει ὁ μεγαλύ-

τερος: Ἐμείνατε ἀδιάφοροι· δέν σκοπιστήκατε
καθόλου ἂν αὐτοί δέν ἐγνώρισαν τό φῶς τό
ἀληθινό, τόν Χριστό.

Δέν ἐκάματε τίποτε γιά νά τόν γνωρίσουν!
Ἑλλήνες καί Ἑλληνοπούλες! Ὁρθόδοξοι Χρι-
στιανοί ἂν εἴστε, μήν ἀδιαφορήτε ἄλλο! Μήν
κάθεστε ἀναπαυμένοι στήν Ὁρθοδοξία σας.

Σηκωθῆτε· δώστε ὅ,π ἔχετε γιά τήν ἐξά-
πλωσι τοῦ Εὐαγγελίου στούς ἀνευαγγελί-
στους ἀδελφούς μας, πού διψοῦν γιά τόν
Χριστό.

Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί ἂν εἴστε, ἀποφα-
σίστε! Χωρίς Ἱεραποστολή σιά Ἑθνη τί Ἑλ-
ληνες καί τί Χριστιανοί εἴστε;»

Εἶθε ὁ Παντοκράτωρ Κύριος διά πρε-
σβειῶν τοῦ Ὁσίου καί Θεοφόρου Πατρός
Χρυσοστόμου, τοῦ πρωτοπόρου Ἱεραπο-
στόλου καί φωτιστοῦ τῆς Ἀφρικανικῆς
Ἠπείρου, νά φωτίζει ὁλόκληρο τόν κόσμο
καί νά ἐνισχύη τούς Ἱεραποστόλους, οἱ
ὁποῖοι εὐαγγελίζονται μέ ἔνθεο ζῆλο τούς
μακράν τοῦ Χριστοῦ ἀδελφούς μας.

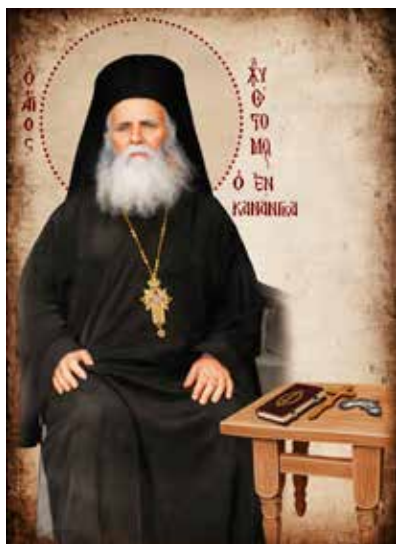
Νικόλαος Σίμος

Πρόεδρος Συλλόγου Ὁρθοδόξου
Ἱεραποστολῆς «Ὁ Πρωτόκλητος»

Προβολή video για τον πρωτοπόρο ιεραπόστολο της Αφρικής

Στην απογευματινή συνεδρία του Σαββάτου
προβλήθηκε Ντοκιμαντέρ του Νίκου Ασλανίδη με
τίτλο: «Στα βήματα του Πρωτοπόρου Ιεραποστό-
λου π. Χρυσοστόμου Παπασαραντόπουλου (1903-
1972)». Σε αυτό το ντοκιμαντέρ προβάλλεται η ζωή
καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἀγίου πλέον π. Χρυσοστόμου Πα-
πασαραντόπουλου, ὁ ὁποῖος υπῆρξε πρωτοπόρος
ιεραπόστολος τῆς Αφρικῆς.

Σε μεγάλη ηλικία ἀφήσε τὴν ἀνεση τῶν Ἀθη-
νῶν καὶ ξεκίνησε μόνος, γιὰ τὸν ευαγγελισμό τῶν
ιθαγενῶν Αφρικανῶν ἀδελφῶν μας.

† Παπα-Κοσμάς Γρηγοριάτης (1944 - 1989)

(Σύνολην εισήγησης, Κάββατο 22 Αυγούστου 2026)

Ιερομόναχος Κοσμάς Γρηγοριάτης, κατά κόσμον Ιωάννης Ασλανίδης. Ένας από τους έσχάτους, χρονικά, ιεραποστόλους της Όρθοδόξου Έκκλησίας μας στον χώρο της Άφρικής. Η μνήμη του παραμένει ζωντανή σέ όλους όσους τον είχαμε γνωρίσει. Μέ τό παράδειγμά του ένέπνευσε πολλούς, ώστε σήμερα νά βιώνουμε τήν πραγματικότητα της σύγχρονης Όρθοδόξου Ιεραποστολής σέ όλο τον κόσμο.

Ό π. Κοσμάς καλλιέργησε ένα θερμό κλίμα επικοινωνίας μεταξύ των άγιορειτών πατέρων καί των άφρικανών αδελφών. Τώρα, 37 χρόνια μετά τον μαρτυρικό θάνατό του, διαπιστώνουμε ότι ήταν ένας πνευματέμφορος άνθρωπος, πού ό,τι έκανε ήταν σύμφωνο μέ τό θέλημα του Θεού. Αγwonίσθηκε νά μεταφέρει στην Άφρική τό πνεύμα καί τήν διδασκαλία της Όρθοδόξου Έκκλησίας, τήν Όρθόδοξη ήσυχαστική παράδοση, καθώς καί τον πλούτο της λατρευτικής ζωής της Έκκλησίας μας. Η προσπάθειά του ήταν νά βοηθήσει τον άφρικανικό λαό νά επαναπροσανατολιστεί στό πρόσωπο του Ίησου Χριστού καί νά γίνει λαός Χριστοφόρος.

Βιογραφικά στοιχεία

Τόν παπα-Κοσμά είχα προικίσει ό Κύριος μέ πολλά χαρίσματα. Έλαβε τήν Όρθόδοξη ευσέβεια από τους γονείς του, Δημήτριο καί Δέσποινα. Γεννήθηκε στίς 16 Άπριλίου 1944. Από μικρός φοιτούσε στην Έκκλησία καί τά

Ό Ιερομόναχος π. Δημήτριος Γρηγοριάτης
αναπτύσσει τήν εισήγησή του

Κατηχητικά Σχολεία. Μετά τό Δημοτικό, άρχισε μία μακρά εκπαίδευση σέ διάφορες σχολές, στον «Ευκλείδη», στην Κατωτέρα Ήλεκτροτεχνίτου, στην Έργοδηγών Ήλεκτρολόγων, σέ νυκτερινά Γυμνάσια, στην Ριζάρειο. Στην Άθήνα διέμενε στό οίκοτροφείο του «Σταυρού» υπό τήν πνευματική καθοδήγηση του άγωνιστού π. Αυγουστίνου Καντιώτη, μετέπειτα Μητροπολίτου Φλωρίνης. Απέκτησε πολλές ειδικότητες: Νοσοκόμος, κολυμβητής, βατραχάνθρωπος. Παρακολούθησε μαθήματα έξωτερικής ιεραποστολής καί Κατηχητικής. Έργάσθηκε ως κατηχητής. Ένα από τά κατηχητόπαιδά του, ό νυν μοναχός Κύριλλος Γρηγοριάτης, τον άκολούθησε στην ιεραποστολή.

Τό 1975 μετέβη στό Ζαΐρ ως βοηθός του π. Αμφιλοχίου Τσούκου, μετέπειτα Μητροπολίτου Νέας Ζηλανδίας. Παρέμεινε 15 μήνες καί έκτισε 9 ναούς.

Τό 1977 άφου πήρε τό πτυχίο από τήν Ριζάρειο, μετέβη στό Άγιον Όρος. Έπισκέφθηκε έναρέτους πατέρες. Ό

Ἅγιος Παῖσιος τόν συμβούλευσε νά καρεῖ μοναχός στήν Ἱ. Μονή Ὁσίου Γρηγορίου καί, ἀφοῦ χειροτονηθεῖ, μέ τήν εὐλογία τῆς Μετανοίας του νά ξεκινήσει τήν ἱεραποστολή. Ὁ μακαριστός Καθηγούμενος π. Γεώργιος, βλέποντας τόν πόθο καί τό ἀσκητικό φρόνημά του, τόν ἔκειρε μοναχό στίς 20 Ἰουλίου τοῦ 1978, κάνοντας ὑπακοή στόν ὅσιο Παῖσιο. Τόν ὀνόμασε Κοσμᾶ πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ. Στίς 15 Αὐγούστου χειροτονήθηκε διάκονος καί τήν ἐπομένη ἱερέας. Μετά ἔφυγε στήν Ἀφρική νά ὑλοποιήσει τούς ὁραματισμούς του.

Ἱεραποστολικοὶ ἀγῶνες

Δέν ἤμποροῦμε νά κατανοήσουμε τήν ψυχὴ τοῦ ἱεραποστόλου, νά νοιώσουμε τίς ἐσωτερικὲς συγκρούσεις, τὰ διλήμματά του, τούς πειρασμούς ἐκ τοῦ πονηροῦ, τὰ δάκρυα πού χύνει, ἀλλὰ καί τὴν Θεία Χάρη πού λαμβάνει. Ὁ π. Κοσμᾶς διήλθε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ στάδια. Ἐλαβε ἀπὸ τὸν Κύριο τό χάρισμα τῆς ποιμαντικῆς διακρίσεως. Στίς ἀπορίες του, ρωτοῦσε τὸν Γέροντά του.

Στὴν Ἀφρική ἔριξε τό βάρος στὰ πνευματικά. Κατηχοῦσε τούς χριστιανούς καθ' ὁμάδες: ἀνδρῶν, γυναικῶν, κοριτσιῶν, ἀγοριῶν. Μὲ τό αὐτοκίνητό του ἐπισκεπτόταν τούς χριστιανούς τῶν ἀπομεμακρυσμένων περιοχῶν, δείχνοντάς τους τὴν ἀγάπη του. Διανυκτέρευε στίς καλύβες τους. Ὅσους ἤθελαν νά βαπτισθοῦν, τούς ὑποχρέωνε νά παραδώσουν τὰ μαγικά ἀντικείμενα καί νά πιστεύουν Ὁρθοδόξως στόν ἀληθινὸ Θεό, τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό.

Ἀπὸ κάθε χωριὸ ἔπαιρνε ἓνα ἢ δύο

ἄνδρες. Τούς ἔφερνε στό κέντρο τῆς ἱεραποστολικῆς του προσπάθειάς, τό Kolwezi, τούς κατηχοῦσε μερικούς μῆνες καί τούς ἔστελνε πίσω νά κατηχήσουν τούς συγχωριανούς τους. Μετά τὴν περίοδο τῶν βροχῶν μετέβαινε στὰ χωριά νά τούς βαπτίσει μέ βοηθὸ τὸν γηραιό π. Γεράσιμο, ὁ ὁποῖος μέ πολλή ἀγάπη τελοῦσε τὰ ἅγια Μυστήρια. Δέκα ἀπὸ τούς καλύτερους κατηχητές χειροτονήθηκαν ἱερεῖς ἀπὸ τὸν τότε Μητροπολίτη Κεντρώας Ἀφρικῆς Τιμόθεο.

Μεριμνοῦσε ἰδιαίτερα γιὰ τούς νέους. Τούς ὠργάνωνε, γιὰ νά ξεφύγουν ἀπὸ τίς ψυχοφθόρες συνήθειες πού κληρονόμησαν ἀπὸ τό περιβάλλον τους. Ἐκτίσε οἰκοτροφεῖο, ὅπου συγκέντρωσε μεγάλο ἀριθμὸ νέων. Τούς ἐκπαίδευε ἐκκλησιαστικά, τούς ἐξομολογοῦσε καί τούς παιδαγωγοῦσε μέ αὐστηρὸ πρόγραμμα.

Γιὰ τό θέμα τῆς διατροφῆς ἀγόρασε μία φάρμα κοντὰ στό Kolwezi, ὅπου ἐξέτρεφε ζῶα καί καλλιεργοῦσε λαχανικά καί δένδρα. Ἐφερε νερό ἀπὸ μακριά. Ἔτσι ἐξασφάλιζε τίς βασικὲς ἀνάγκες τῆς ἱεραποστολῆς καί ἀσκοῦσε τὴν φιλανθρωπία καί τὴν εὐχαριστία πρὸς τούς εὐεργέτες τῆς ἱεραποστολῆς.

Προσέφερε συχνὰ φαγητό στοὺς 350 φυλακισμένους, στοὺς λεπρούς, στοὺς ἀσθενεῖς τοῦ Δημοσίου Νοσοκομείου καί στοὺς τροφίμους τοῦ Γηροκομείου. Κατεσκεύασε κρεβάτια γιὰ τίς φυλακές, διότι οἱ ἄνθρωποι ἐκοιμῶντο στό δάπεδο. Ἐξαγόραζε τὴν ποινὴ τῶν κρατουμένων, ἔφερνε ἱατρὸ γιὰ τούς ἀσθενεῖς τῶν φυλακῶν καί τούς χορηγοῦσε φάρμακα. Ἀγάπησε πολὺ τούς ἰθαγενεῖς καί ἀφιέρωσε τὸν ἑαυτό του στήν

βελτίωση τῆς ζωῆς τους. Ταξίδευε καί τήν νύκτα, γιά νά κερδίζει χρόνο. Δέν ἔκανε διάκριση σέ βαπτισμένους καί μή. Ἐπισκεπτόταν τούς λεπρούς στήν πόλη Κάζενζε, δίνοντάς τους τρόφιμα καί φάρμακα. Ὅλοι τόν ἐσέβοντο καί ἔμπαινε ἐλεύθερα σέ κάθε ὑπηρεσία.

Γιά τά προβλήματά τους οἱ ἰθαγενεῖς προσέφευγαν στόν φύλαρχο τοῦ τόπου, πού ἦταν καί μάγος. Ὅταν ἦρθε ὁ παπα-Κοσμᾶς πήγαιναν σ' αὐτόν, ἔχοντας ἐμπιστοσύνη στήν κρίση του, ἐπειδὴ εἶχε θεῖο φωτισμό. Καί αὐτός τούς ἐξυπηρετοῦσε ὁλοπρόθυμα μέ κριτήρια χριστιανικά, Ὁρθόδοξα. Τά λόγια του γι' αὐτούς ἦταν νόμος.

Τό ζήτημα τῆς μαγείας ἦταν πολύ σοβαρό. Οἱ νεοφώτιστοι, ἂν καί εἶχαν βαπτισθεῖ, ἐφοβοῦντο τόν μάγο. Ὁμῶς ὁ π. Κοσμᾶς τούς ἐτόνιζε, ὅτι ἐφόσον εἶναι βαπτισμένοι καί συμμετέχουν ἐνεργά στά ἅγια Μυστήρια, δέν κινδυνεύουν ἀπό τούς μάγους καί ἄρα δέν πρέπει νά τούς φοβοῦνται.

Τό ἅγιο τέλος του

Ὁ π. Κοσμᾶς ἦρθε τέσσερις φορές στήν Ἑλλάδα. Περισσότερο ἔμνε στήν Ἱ. Μονή τῆς Μετανοίας του. Ἦταν κουρασμένος πολύ καί ζητοῦσε λίγη ἡσυχία γιά προσευχή καί περισυλλογή.

Τό 1988 ἔκανε τό τελευταῖο ταξίδι του. Μετά ἐπέστρεψε στό Κολβεζί μέ νέες δυνάμεις. Τά Θεοφάνεια τοῦ 1989 βάπτισε 350 ἰθαγενεῖς στό Κολουέζι, τέλεσε 22 γάμους καί ἔφυγε στό Λουμπουμπάσι. Σάν νά προεγνώριζε τό τέλος του, ζητοῦσε συγχώρηση ἀπό ὅλους. Μιλοῦσε γιά τήν ταπείνωση. Στήν τελευταία Θ. Λειτουργία, στόν

Ἱ. Ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, μιλοῦσε μέ μάτια βουρκωμένα περί μετανοίας, γιά τό μυστήριο τοῦ θανάτου καί γιά τήν χαρά τῆς ἀνεσπέρου Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

Φεύγοντας ἀπό τό Λουμπουμπάσι, συνάντησε στό 60ό χιλιόμετρο, στίς 20:10, ἓνα φορτηγό ἀπό τό ἀντίθετο ρεῦμα. Ἡ καρότσα του προεξείχε ἀπό τό κουβούκλιο 30 πόντους ἐκατέρωθεν. Ὁ π. Κοσμᾶς δέν τό ἀντιλήφθηκε, τό φορτηγό θέρισε τήν ἀριστερή πλευρά τοῦ Land-Rover πού ὠδηγοῦσε καί αὐτός βρέθηκε τελειωμένος. Τήν σορό του, πού μετέφεραν στό Νοσοκομεῖο τοῦ Λουμπουμπάσι, τήν ὑποδέχθηκαν οἱ Χριστιανοί μέ ἀπερίγραπτους θρήνους καί μοιρολόγια.

Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία διαβάσθηκε στίς 30 Ἰανουαρίου στόν Ἱ. Ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου ἀπό τόν Μητροπολίτη Κεντρώας Ἀφρικῆς Τιμόθεο. Ἡ ἐκκλησία καί ὁ προαύλειος χῶρος ἦσαν γεμάτα ἀπό κόσμο. Ἀπ' ἔξω ἀκούγονταν οἱ θρῆνοι καί οἱ ἀλαλαγμοί τῶν γυναικῶν. Τό ἀπόγευμα τό σκῆνωμα μεταφέρθηκε στό Κολβεζί. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ὁ αὐλειος χῶρος καί ὅλοι οἱ δρόμοι ἦσαν γεμάτοι ἀπό ἀνθρώπους, πού περίμεναν μέ ἀγωνία καί δάκρυα στά μάτια. Ὅταν ἔφθασε ἡ σορός ὅλοι ξέσπασαν σέ ἀπερίγραπτους θρήνους. Στό Κολβεζί ἐκηρύχθη τριήμερο πένθους. Παρέστησαν οἱ Ἀρχές τοῦ τόπου, οἱ παραδοσιακοί φύλαρχοι καί ὅλοι ὅσοι τόν εἶχαν γνωρίσει.

Ἐτάφη πίσω ἀπό τό Ἱερό Βῆμα τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου στό Κολβεζί. Ὁ τάφος του ἔκτοτε ἀποτελεῖ σημεῖο ἀναφορᾶς τῆς εὐλαβείας τοῦ ὀρθοδόξου

λαού της χώρας καί προσκύνημα τῶν πιστῶν τοῦ Kolwezi. Τό καντηλάκι του τό διατηροῦσε ἀκοίμητο ἡ μακαριστή «μητέρα Θεανῶ», μία ἡρωική παρουσία στὸν χώρο τῆς Ἱεραποστολῆς, πού ἐπὶ 34 ἔτη ἀκολούθησε θυσιαστικά τά βήματα τοῦ παπα-Κοσμᾶ.

Λυπούμαστε γιὰ τὸν πρόωρο θάνατο τοῦ παπα-Κοσμᾶ, ὁ ὁποῖος ἔφυγε σὲ ἡλικία 45 ἐτῶν, βαθεῖα ὅμως νιώθουμε ἀνάπαυση, διότι ἀναπαύεται στοὺς κόλπους τοῦ Θεοῦ μαζί μέ τούς Ἁγίους. Αὐτό τό ἀναγνωρίζουν καί οἱ ἰθαγενεῖς ἀδελφοί, οἱ ὁποῖοι τὸν ἔχουν πολὺ ψηλά μέσα τους. Στὶς καλύβες τους ἔχουν τοποθετήσει δίπλα στὶς χάρτινες εἰκόνες τῶν Ἀγίων καί τὴν φωτογραφία τοῦ παπα-Κοσμᾶ καί βαπτίζουν τὰ παιδιά τους μέ τό ὄνομά του.

Τό ἔργο τοῦ Θεοῦ συνεχίζεται

Ὁ παπα-Κοσμᾶς ἔθεσε τίς πνευματικές καί ὑλικές βάσεις γιὰ μία πορεία εὐαγγελισμοῦ πού φθάνει Χάριτι Θεοῦ ὡς τίς ἡμέρες μας.

Τό συνέχισε ὁ ἀδελφός τῆς Μονῆς μας π. Μελέτιος Γρηγοριάτης, ὁ ὁποῖος κατέβηκε στό Κονγκό, κάνοντας ὑπακοή στὸν μακαριστό Γέροντα π. Γεώργιο καί τὸν Μητροπολίτη κ. Τιμόθεο. Ἐκεῖ συνεχίζει ἀγωνιζόμενος καί ὁ π. Κύριλλος ὅπως καί ἄλλοι ἀδελφοί.

Χάρη στὸν ἑγγαμο ἱερέα π. Γεώργιο Κουγιουμτζόγλου, ἀπὸ τίς 21-4-2014 λειτουργεῖ ἡ πρώτη ὑποσαχάρια ἀνδρῶα Μονή, μέ πρῶτο Καθηγούμενο τὸν ἀρχιμ. Βαρνάβα Γρηγοριάτη. Ἐγκαταβιοῦν σήμερα ἓνας ἱερομόναχος, δύο ἱεροδιάκονοι, τρεῖς μοναχοὶ καί δέκα δόκιμοι, φερέλπιδες γιὰ τό μέλλον

τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Τό 1990 ἱδρύθηκε στήν Θεσσαλονίκη ὁ ἱεραποστολικός Σύλλογος «Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός» ἀπὸ τὸν μακαριστό Γεώργιο Ἀσλανίδη, γιὰ τὴν οἰκονομική στήριξη τῆς Ἱεραποστολῆς Kolwezi.

Σήμερα ἡ Ἱεραποστολή Kolwezi ἔγινε ἡ μητρόπολη Katanga, μέ πρῶτο Μητροπολίτη τὸν π. Μελέτιο. Ἐχει 200 ἐνορίες, 114 ἱερεῖς καί διακόνους, 86 ἐκπαιδευτήρια (Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικές Σχολές, Παιδαγωγικό Τμῆμα νεανίδων, Σχολή ἀναλφαβήτων γυναικῶν, Σχολή κοπτικῆς-ραπτικῆς, Γεωπονικό Λύκειο, Κτηνοτροφική Σχολή, Οἰκονομική Σχολή), μέ 35.000 μαθητές καί 782 διδασκάλους καί καθηγητές.

* * *

Ὁ μακαριστός Γέροντας Γεώργιος ἐνώπιον τοῦ θανάτου τοῦ π. Κοσμᾶ εἶπε: «Ἡ ἱεραποστολή στήν Ἀφρική ἔχει ὀλίγους ἀνθρώπους ἀφωσιωμένους, πού διακονοῦν, ἀλλὰ δέν ἔχει μάρτυρες. Μόνο ἓνα εἶχε... τὸν ἀείμνηστο π. Χρυσόστομο Παπασαραντιόπουλο, πού τό ἱερό του σῶμα ἔμεινε στήν Ἀφρική... Τό δεύτερο ἱερό σῶμα ἐνός ἀγωνιστοῦ... σχεδόν μάρτυρος, τοῦ π. Κοσμᾶ, μένει καί αὐτό στήν ἀφρικανική γῆ. Ὁ σπόρος πέφτει μέσα στήν γῆ. Σαπίζει, γιὰ νά βλαστήσει δένδρο ὠραῖο, κάτω ἀπὸ τό ὅποιο θά ἀναπαυθοῦν πολλές ψυχές»¹. Σήμερα, 47 χρόνια ἀπὸ τότε, βλέπουμε ὅτι ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ εὐοδώνει τὴν ἱεραποστολική προσπάθεια καί ὅτι ὄντως ἐπιτελεῖται ἔργο Θεοῦ.

Ἱερομόναχος π. Δημήτριος Γρηγοριάτης

1 Περιοδ. Ὁ Ὅσιος Γρηγόριος, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 65-66.

Ὁ Ὅσιος Ἐφραίμ τῆς Ἀριζόνας ὅπως τὸν γνώρισα ἡγούμενο στὴν Ἱ.Μ. Φιλοθέου

(Ἀποσπάσματα τῆς ὁμιλίας, Κυριακὴ 23 Αὐγούστου 2026)

Αἰσθάνομαι ιδιαίτερη καὶ ἐξαιρετικὴ τιμὴ ποὺ παρευρίσκομαι μαζί σας στὸ Συνέδριο αὐτὸ ποὺ εἶναι ἀφιερωμένο στὶς «**Σύγχρονες Ἱεραποστολικές Μορφές**» κατόπιν προσκλήσεως στὴν ταπεινότητά μου ἐκ μέρους τοῦ Δ.Σ. τοῦ Πανελληνίου Χριστιανικοῦ Ὁμίλου Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς καὶ τὶς πατρικὲς εὐλογίες καὶ προτροπὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων καὶ Ἀντικυθήρων κ. Σεραφεῖμ.

Πράγματι σύγχρονη Ἱεραποστολικὴ μορφή τυγχάνει ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Ἐφραίμ ὁ Φιλοθεΐτης ποὺ ἀξιώθηκα νὰ γνωρίσω ὅταν ἦτο ἡγούμενος στὴν Ἱ. Μονὴ Φιλοθέου. Θὰ προσπαθῶ νὰ σκιαγραφήσω τὴν ἀγία προσωπικότητα τοῦ Ὁσίου, τοῦ ὁποίου τὴν χάρη ἔνοιωθα ἔντονα νὰ μὲ ὠθεῖ νὰ εἰσέλθω στὴν μοναχικὴ παλαίστρα. Ὡς γνωστόν, ἦταν ὑποτακτικὸς τοῦ Ἀγίου Γέροντα Ἰωσήφ τοῦ Ἡσυχαστοῦ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον διδάχθηκε τὴν νοερά-καρδιακὴ προσευχή καὶ ἀργότερα ἀναδείχθηκε μέγας διδάσκαλος καὶ καθηγητής. Προσῆλθε μέ τὴν κλήση τοῦ Τιμίου Προδρόμου στὸ ὁμώνυμο καλύβι τοῦ Γέροντά του στὴν Μικρὰ Ἀγία Ἄννα, τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1947. Ἐκεῖ βρῆκε συνασκητές, ἐκτός ἀπὸ τὸν Γέροντα Ἀρσένιο, συναγωνιστὴ τοῦ Ἀγίου Ἰωσήφ, τὸν Γέροντα Ἰωσήφ, τὸν μετέπειτα Βατοπαιδινό, καὶ τὸν Γέροντα

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κωνσταμονίτου Ἀρχιμ/της Χαράλαμπος στὸ βῆμα τοῦ συνεδρίου

Χαράλαμπο, τὸν μετέπειτα Διονυσιάτη. Ἀργότερα, ὅλη ἡ συνοδεία κατέληξε στὴν Νέα Σκῆτη, ὅπου τὸ ἔτος 1959 ἐκοιμήθη ὁσιακῶς ὁ Ἅγιος Γέροντας Ἰωσήφ.

Κατόπιν ὁ Γέροντας Ἐφραίμ μετὰ τῆς συνοδείας του ἐπέρασε στὴν βόρεια πλευρά τοῦ Ἀγίου Ὁρους, στὸ κελλί τοῦ Ἀγίου Ἀρτεμίου τῆς Προβάτας. Μετὰ 5 ἔτη ἐδέχθη πρόταση ἀπὸ τοὺς Πατέρες τῆς Μονῆς Φιλοθέου, ἡ ὁποία ἦταν τότε ιδιόρρυθμος, νὰ ἐπανδρώσουν τὴν Μονή. Ὁ Ναὸς τῆς Μονῆς Φιλοθέου εἶναι ἀφιερωμένος στὸν Εὐαγγελισμό τῆς Θεοτόκου ὅπου εὐρίσκεται ἡ Ἐφέστιος Εἰκόνα τῆς Παναγίας Γλυκοφιλούσης, ἡ ὁποία ἐμφανίστηκε στὸν Ὅσιο καὶ ἔδωσε τὴν πληροφορία της, κατόπιν προσευχῆς του, νὰ ἐγκαταβιώσουν τελικὰ στὴ Μονή.

Τὸ χάρισμα τὸ ποιμαντικὸ καὶ τῆς καθοδηγήσεως τῶν ψυχῶν ἀπὸ τὸν Γέροντα Ἐφραίμ καταφαίνεται καὶ στὴν ἵδρυση γυναικείων μοναστηριῶν στὸν

ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΣΟΥΔΑΝ

Ακόμη και μέσα στην πιο ξερή γη μπορεί να γεννηθεί ελπίδα

Στο Νότιο Σουδάν, ολοκληρώθηκε η κατασκευή ενός νέου πηγαδιού, χάρη στη δωρεά ανώνυμου δωρήτριας του Πανελληνίου Χριστιανικού Ομίλου Ορθοδόξου Ιεραποστολής.

Την Πέμπτη 6 Αυγούστου 2026, ανήμερα της μεγάλης Δεσποτικής εορτής της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, τελέστηκε ο αγιασμός και η επίσημη παράδοση του πηγαδιού στην τοπική κοινότητα από τον Σεβασμιώτατο Επίσκοπο Τζούμπα κ. Κωνσταντίνο.

Στο σημείο έχει τοποθετηθεί η μόνιμη αναμνηστική πινακίδα. Στα αγγλικά που αναγράφει:

«THIS BOREHOLE WAS DONATED BY PANHELLENIC CHRISTIAN ASSOCIATION OF ORTHODOX MISSION GREECE TO ORTHODOX CHURCH SOUTH SUDAN»

(Αυτό το πηγάδι δωρήθηκε από τον Πανελλήνιο Χριστιανικό Όμιλο Ορθοδόξου Ιεραποστολής - Ελλάδα, προς την Ορθόδοξη Εκκλησία του Νοτίου Σουδάν).

Πριν από αυτό, οι κάτοικοι αναγκάζονταν να διανύουν μεγάλες αποστάσεις για να φτάσουν σε πηγή νερού, συχνά μολυσμένη. Η πρόσβαση σε καθαρό νερό μειώνει τις ασθένειες που μεταδίδονται μέσω αυτού και ελευθερώνει χρόνο, ιδιαίτερα για τις γυναίκες και τα παιδιά, που μπορούν τώρα να αφιερωθούν στην εκπαίδευση και την εργασία.

Οι κάτοικοι υποδέχθηκαν το έργο με χαρά και ευγνωμοσύνη, γνωρίζοντας ότι άνθρωποι που δεν θα γνώρισουν ποτέ τούς σκέφτηκαν και συνέδραμαν στη δυσκολία τους.

Ο Π.Χ.Ο.Ο.Ι. ευχαριστεί την ανώνυμη δωρήτρια για την ευγενική προσφορά της και προσεύχεται για την ανάπαυση των ψυχών των γονέων της, των οποίων η μνήμη θα παραμένει ζωντανή πλέον και σε μια γωνιά της Αφρικής.

συνέχεια από σελ. 19

Έλλαδικό χώρο, όπως στα Μετόχια της Ί. Μονής Φιλοθέου στην Πορταριά του Βόλου, στο Μετόχι του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στην Θάσο και στην καθοδήγηση πολλών άλλων γυναικείων Μονών στην Έλλαδική επικράτεια.

Τόν Αύγουστο του έτους 1979 επάνδρωσε την Ί. Μ. Κωνσταμονίου, τό 1980 την Ί. Μ. Ξηροποτάμου και τό 1981 την Ί. Μ. Καρακάλλου.

Τόν Αύγουστο του έτους 1991 ξεκίνησε την ίδρυση μοναστηριών στην Άμερική, πρώτα από την έρημο της Αριζόνας με την Ί. Μ. Αγίου Αντωνίου του Μεγάλου και στην συνέχεια με τις υπόλοιπες Ίερές Μονές σέ Η.Π.Α. και Καναδά.

Έκοιμήθη όσιακώς τόν Δεκέμβριον του 2019.

[...] Ο Γέροντας Έφραίμ «έκανε ύπακοή στον έξαγιασμένο Γέροντα Ίωσήφ τόν Ήσυχαστή. Έζούσε την νοερά προσευχή, με την καθοδήγηση του έρημίτου και άσκητού με την κατά μόνas καθημερινή άγρυπνία, ή όποία ξεκινούσε με την δύση του ήλιου και διαρκούσε σχεδόν όλη την νύκτα. Άλλά αυτά ήταν τα προκαταρκτικά στάδια της προσευχής, διότι στην πορεία έπεφτε σέ άρπαγή του νοός, σέ θείες όπτασίες, άποκαλύψεις και άλλες πνευματικές καταστάσεις τις όποιες άκροθιγώς γνωρίζουμε».¹

Η νοερά εργασία της άδιαλείπτου προσευχής, που έξασκεί ό μοναχός και ό κάθε χριστιανός, είναι **τέχνη τεχνών και έπιστήμη έπιστημών**, κατά τούς Αγίους Πατέρες.

Όπως αναφέρει ό ύποτακτικός του, ήγούμενος της Μονής Φιλοθέου σήμερα, Αρχιμανδρίτης Νικόδημος, για τόν μακαριστό Γέροντα Έφραίμ, «μετά την κοίμηση του Όσίου Ίωσήφ και άφού δημιούργησε τή δική του Συνοδεία, στην Νέα Σκήτη, διετήρησε αυτό τό πρόγραμμα ως πάνν ώφέλιμον. Όταν δέ επάνδρωσε την Μονή Φιλοθέου τό τροποποίησε στα μέτρα της κοινοβιακής μοναστηριακής ζωής. Έτσι, μετά την τετράωρη ξεκούραση από την δύση του ήλιου, έγειρόμεθα, για περίπου τρεισήμιση-τέσσερις ώρες, προκειμένου να άγρυπνήσουμε κατά μόνas στα κελλιά μας, και έν συνέχεια να μεταβούμε στο Ναό για τις ακολουθίες του Μεσονυχτικοϋ, Όρθρου και Θείας Λειτουργίας»², τό όποϊον πρόγραμμα εξακολουθοϋμε να τηροϋμε και σήμερα στα μοναστήρια μας.

Όταν έψαλλαν οί πατέρες στον ναό με πολλή κατανύξη, ό Όσιος Έφραίμ άπευθυνόμενος σέ ένα αρχάριο μοναχό του έλεγε πως έψαλλαν Άγγελοι. Κατά την άγρυπνία στο κελλί του στο προσωπικό ήμερολόγιο γράφει ό Γέροντας τις διάφορες πνευματικές καταστάσεις που ζούσε, τό μέγεθος της ταπεινώσεως του έαυτοϋ του απέναντι στην εύσπλαχνία του Θεοϋ «Ιλεως να γίνη ό Θεός στις άμετρες άμαρτίες μου. Πλούτισα στην επίγνωσι του απείρου μηδενικοϋ μου. Ό άνθρωπος μηδενικό, μηδενικό και τίποτε άλλο.»³

Οί διάφορες όμιλίες που άπνύθνε στους μοναχούς στη Μονή άποδεικνύουν τό φωτισμό του Αγίου Πνεύματος. **Έπαθε και έμαθε τα θεία»**

1 σελ.12 από τό «Μέθεξις Θεοϋ ήμερολόγιον προσευχής» έκδοσις Ί. Μονής Φιλοθέου Άγιον Όρος 2022.

2 Πρόλογος από τό «Μέθεξις Θεοϋ ήμερολόγιον προσευχής» σελ. 12 έκδοσις Ί. Μονής Φιλοθέου Άγιον Όρος 2022.

3 σελ. 81, 7΄ΐαν 1979 από τό μέθεξις Θεοϋ. Έκδοσις Ί.Μ. Φιλοθέου Άγ. Όρος 2022

ὅπως λένε οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἂν καὶ δὲν εἶχε τὴν ἀκαδημαϊκὴ γνώση καὶ δὲν ἐσπούδασε Θεολογία στὸ Πανεπιστήμιο.

[...] Στὸ «Συμβουλευτικὸ ἐγχειρίδιο» ὁ Ὅσιος Ἐφραίμ μιλάει σχετικὰ γιὰ τὴν πνευματικὴ ἐγρήγορση τοῦ κάθε χριστιανοῦ:

«Ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς ἢ θὰ γίνουμε ἀκάθαρτοι ἢ θὰ γίνουμε καλύτεροι. Ἡ ἀρχὴ ὅλων τῶν ἀμαρτημάτων ξεκινοῦν ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς. Οἱ λογισμοὶ πηγάζουν ἀπὸ τὶς πέντε αἰσθήσεις. Ὅταν ἀφήσουμε τὴν αἴσθησι τῶν ὀφθαλμῶν ἀνεξέλεγκτη καὶ βλέπουμε ἀπρόσεκτα, θὰ δημιουργήσῃ βρώμικες καὶ ἀμαρτωλὲς εἰκόνες. Αὐτές οἱ εἰκόνες ἀφοῦ εἰσαχθοῦν στὸ φανταστικὸ μέρος τοῦ νοῦ, στάζουν δηλητήριο ἀμαρτωλῆς ἡδονῆς μέσα στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, ἔτσι καὶ οἱ ὑπόλοιπες αἰσθήσεις δημιουργοῦν ἀνάλογες ἀμαρτωλὲς εἰκόνες, οἱ ὁποῖες καθιστοῦν τὸν ἄνθρωπο ἀκάθαρτο ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.» Ὅπως ἔλεγε καὶ ὁ ὁσιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος **«ὀνόματι Ἰησοῦ μᾶστιζε πολεμίους»**. Ἡ συνεχὴς ἐπίκλησις τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ μὲ τὴν εὐχὴ **«Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησόν με»** καὶ τὸ **«Ὑπεραγία Θεοτόκε σῶσόν με»** εἶναι ἀνάγκη ἐπιτακτικὴ γιὰ τοὺς μοναχοὺς, εἶναι ἡ ἀναπνοὴ τους, ὅπως παρόμοια καὶ γιὰ τοὺς λαϊκοὺς. Αὐτὸ συνιστοῦσε ὁ Γέροντας Ἐφραίμ σὲ ὅλους, καὶ στοὺς ὑποτακτικούς: τὴν ἀδιάλειπτον προσευχήν, τὴν κάθαρση τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὰ πάθη τοῦ ἐγωῖσμοῦ, τοῦ θυμοῦ, τῆς ὀργῆς, τῆς καταλαλιᾶς, τῆς πορνείας, τοῦ ψεύδους, τῆς μνησικακίας.

«Ἴδου δὴ τί καλὸν ἢ τερπνὸν ἄλλ ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτὸ» σύμφωνα μὲ τὸν Ἱερὸ Ψαλμωδὸ. Αὐτὸ συνδύαζε ὁ χαρισματοῦχος ὁσιος: τὴν ἱερὰ ἡσυχία

στὸ κοινόβιο. Συνιστοῦσε ὡς ὑπακοὴ νὰ λέγουν τὴν εὐχὴ, κυρίως ἐκφώνως μὲ τὸ στόμα οἱ ἀρχάριοι μοναχοὶ, καὶ νοερῶς οἱ παλαιοὶ.

Μὲ τὴν ἐνασχόληση τῆς νοερᾶς προσευχῆς, προϋπόθεση εἶναι ἡ αὐτομεμψία τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἡ αὐτοκριτικὴ. Τὸ βάρος τὸ ρίχνουμε στὸν ἑαυτὸ μας καὶ ὄχι στὸν ἄλλον. Στεκόμεθα **ἐνώπιος ἐνωπίῳ** νὰ μὴν κατακρίνουμε καὶ νὰ ἀσχολούμεθα μὲ τὴν κάθαρση τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὰ πάθη. Ὅπως ἀναφέρει ὁ ὑποτακτικὸς του, ἡγούμενος τώρα Γέροντας Νικόδημος, **«κατὰ τὴν ἀγρυπνία του, ὁ Ὅσιος Ἐφραίμ προσευχόταν πάντα γονατιστός, ἐνώπιον τοῦ ἐσταυρωμένου καὶ πάντοτε μετὰ πολλῶν δακρύων. Αὐτὸ ἐπίσης συνιστοῦσε πρὸς ὅλους, μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς, προτιρέοντάς μας νὰ καλλιεργοῦμε τὰ δάκρυα στὴν προσευχή μας, διότι εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ νὰ μαλακώσει ἡ σκληροκαρδιά, ὅπως ἡ βροχὴ μαλακώνει τὴν ἄνδρη καὶ χέρσα γῆ.»**⁴

Ἀπὸ τὴν Ἱ.Μ. Φιλοθέου, ὡς ἱσαπόστολος ξεκίνησε ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς στὰ δύσκολα χρόνια τῆς ζοφερῆς σκλαβιάς τὴν ἀφύπνιση τοῦ Γένους μας. Κάτι παρόμοιον συνέβη καὶ στὸν μακαριστὸ Γέροντα Ἐφραίμ, κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ κατὰ πρόβλεψη τοῦ Ὁσίου Πατρὸς Ἰωσήφ τοῦ Ἡσυχαστοῦ στὸν ὁποῖον ἐμφανίστηκε σὲ ὄραμα νὰ γεμίζει τὴν ποδιά του μὲ φρούτα ἀπὸ τὰ ὀπωροφόρα δένδρα τῆς Ἀμερικῆς. Ἔτσι, τοῦ ἀνατέθηκε ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς Ὁρθοδοξίας στοὺς ὁμογενεῖς ἀδελφούς μας χριστιανοὺς σὲ ΗΠΑ καὶ Καναδᾶ. [...]

Ὅταν ἐπήγαινε στὴν Ἀμερικὴ στὸ

4 σελ. 13, ἀπὸ τὸ «Μέθεξις Θεοῦ ἡμερολόγιον προσευχῆς» ἔκδοσις Ἱ. Μονῆς Φιλοθέου Ἁγίου Ὅρος 2022.

ἀεροδρόμιο τὸν ὑποδέχονταν πλήθη πνευματικά του παιδιά μὲ ἀνθοδέσμες καὶ λουλούδια [...]. Ὃταν ἐπέστρεφε ἀπὸ τὴν Ἀμερική ὁ Γέροντας ἐδιηγείτο τὰ νέα καὶ ἐπισκεπτόμενος τὰ συγγενῆ μας μοναστήρια ἐδῶ μᾶς συμβούλευε καὶ καθοδηγοῦσε. [...] Ἀργότερα ἐδόθη ἡ εὐλογία ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ὅπου μετέβη ὁ Ὅσιος καὶ ἔβαλε μετάνοια καὶ ξεκίνησε τὴν ἴδρυση μοναστηρίων, πρῶτα ἀπὸ τὴν ἔρημο τῆς Ἀριζόνας μὲ τὴν Ἱ. Μ. Ἀγίου Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου καὶ στὴν συνέχεια μὲ τίς ὑπόλοιπες Ἱερές Μονές σὲ ΗΠΑ καὶ Καναδᾶ. [...]

Αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς μας ὡς μοναχοὶ καὶ ὡς χριστιανοί, νὰ ἐπιμελούμαστε τὴν κάθαρση τῆς ψυχῆς μας ἀπὸ τὰ ἁμαρτωλὰ πάθη καὶ τὴν ἀποφυγὴ ἀπὸ τὴν αἵρεση καὶ τὴν πλάνη.

Ἐν κατακλείδι, τονίζει ὁ μακαριστὸς Γέροντας τὰ ἑξῆς: «Εμεῖς οἱ χριστιανοὶ ἂς κρατήσουμε τὴν Ὁρθοδοξία μας καὶ νὰ μὴ δώσουμε ἀκοὴ σὲ ὅ,τι λέγεται ἀπὸ

πλευρᾶς αἰρετικῶν, ὅτι δὲν εἶναι καὶ τραγικὸ π.χ. νὰ κατεβάσουμε τὰ καντήλια, τὸ νὰ ἀφαιρέσουμε ἐκεῖνο ἀπὸ τὴ Θεία Λειτουργία, ἐκεῖνο ἀπὸ τὸν ἀγιασμό, ἐκεῖνο ἀπὸ τὴ βάφτιση καὶ τὸ εὐχέλαιο κ.ο.κ. Δὲν χαλάει -λένε- ἡ Ὁρθοδοξία, μὲ τὸ νὰ μειώσουμε καὶ νὰ ἀφαιρέσουμε καὶ νὰ ἐκκοσμικεύσουμε τὴν ἐκκλησία. Εἶναι σὰν νὰ λένε: Πάνω σὲ ἓνα περιστέρι τί εἶναι νὰ τοῦ βγάλουμε μερικὰ πούπουλα. Δὲν βγάζουμε κρέας.»⁵

Εἶθε οἱ εὐχὲς καὶ οἱ πρεσβεῖες τοῦ ὁσίου θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Ἐφραίμ τοῦ Φιλοθεΐτου καὶ Ἀριζονίτου νὰ συνοδεύουν τὴ ζωὴ μας καὶ νὰ ὀδηγοῦν εἰς ἀπλανῆ ὁδὸν σωτηρίας. Ἀμήν.

**Ἀρχιμανδρίτης Χαράλαμπος
Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
Κωνσταντίνου Ἀγίου Ὁρους**

⁵ σελ.91 ἀπὸ πνευμ. ἐμπειρίες ὑποθήκες φιλοστόργου πατρός, Γ. Ἐφραίμ Φιλοθεΐτου +2019, ἐκδόσεις «Ὁρθόδοξος Κυψέλη».

Οι νέοι του Π.Χ.Ο.Ο.Ι. ὅχι μόνο ἔδωσαν δυναμικὸ παρόν στο 29^ο Ιεραποστολικὸ Συνέδριο τοῦ Ομίλου ἀλλὰ βοήθησαν σημαντικὰ στὴν διεξαγωγὴ τοῦ

Λήξη Συνεδρίου

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη Κυθήρων και Αντικυθήρων, κ.κ. Σεραφείμ, Πανοσιολογιώτατε Καθηγούμενε της Ιεράς Μονής Κωνσταμονίτου του Αγίου Όρους, εκπρόσωπε της Ιεράς Μονής Γρηγορίου ιερομόναχε π. Δημήτριά, αγαπητά μέλη, συνεργάτες και φίλοι της Ιεραποστολής, δοξολογούμε τον Θεό που με τις ευλογίες σας και τις ευλογίες των πατέρων φτάσαμε σήμερα στην ολοκλήρωση και του φετινού, **29^{ου} Ιεραποστολικού Συνεδρίου του Συλλόγου μας**, εδώ, στην ευλογημένη κατασκήνωση του Παρνασσού.

Ζήσαμε μια ευκαιρία πνευματικής ανασύνταξης, κοινωνίας και ανανέωσης. Το διήμερο που περάσαμε εδώ αποτέλεσε για όλους μας μια ξεχωριστή πνευματική εμπειρία. Μέσα στην καταναυκτική ατμόσφαιρα των Ιερών Ακολουθιών, με τη συμμετοχή μας στο Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, την κοινή Τράπεζα, την αδελφική επικοινωνία και τη συναστροφή, βρήκαμε την ευκαιρία να απομακρυνθούμε από τις μέριμνες της καθημερινότητας. Η ψυχή μας αναπαύθηκε, ο νους μας ηρέμησε και αισθανθήκαμε βαθύτερα την παρουσία του Θεού και τη χαρά της μεταξύ μας κοινωνίας.

Αδελφοί μου, το ζητούμενο κάθε πνευματικής συνάξεως είναι **να μη μείνει ο λόγος απλώς στα αυτιά μας αλλά να κατέβει στην καρδιά και από εκεί να γίνει ζωή.**

Να επαναπροσδιορίσουμε την πνευματική μας πορεία. Να ξαναδούμε τη σχέση μας με τον Θεό μέσα από τη σχέση μας με τον αδελφό μας. Να κατανοήσουμε ότι η πίστη δεν είναι μια προσωπική υπόθεση που εξαντλείται στον εαυτό μας

αλλά γίνεται αγάπη, προσφορά, διακονία και μαρτυρία.

Γι' αυτό και μπορούμε να πούμε πως και το φετινό μας συνέδριο ήταν πραγματικά **ένα ευλογημένο συνέδριο.**

Ήταν ένα ακόμη μνημόσυνο στον μακαριστό Επίσκοπο και πνευματικό μας πατέρα, κυρό Κωνσταντίνο, ο οποίος πριν από είκοσι εννιά χρόνια συνέλαβε την ιδέα και με τη βοήθεια εκλεκτών συνεργατών του ξεκίνησε αυτήν τη σημαντική συνάντηση των μελών και των συνεργατών του Π.Χ.Ο.Ο.Ι., με σκοπό τον πνευματικό καταρτισμό και την ενδυνάμωση όλων μας στο έργο της Ιεραποστολής.

Είκοσι εννιά χρόνια μετά, ο σπόρος εκείνος εξακολουθεί να καρποφορεί.

Και αυτό αποτελεί ίσως το καλύτερο μνημόσυνο στη μνήμη του.

Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου μας είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε καλύτερα τις μορφές αγίων και μακαριστών ιεραποστόλων, ανθρώπων που έκαναν την πίστη τους ζωή και τη ζωή τους προσφορά.

Μέσα από τις διηγήσεις και τις παρουσιάσεις των εκλεκτών ομιλητών μας, προσπαθήσαμε να αγγίξουμε κάτι από την αγία βιωτή τους. Να αισθανθούμε τους κόπους τους, τις στερήσεις τους, τις θυσίες τους, τις αγωνίες τους αλλά και τη χαρά που γεννιέται στην καρδιά εκείνου που προσφέρει τον εαυτό του για τον Χριστό και για τον άνθρωπο.

Και ίσως αυτό είναι το μεγάλο μάθημα που μας αφήνουν οι ιεραπόστολοί μας: **ότι η Ιεραποστολή δεν είναι απλώς ένα έργο που κάνουμε, είναι ένας τρόπος να υπάρχουμε.**

Δεν πρόκειται απλώς για ένα καθήκον. Πρόκειται για εσωτερική ανάγκη. Για μια βαθιά υπαρξιακή ανάγκη να μεταφέρει κανείς στους άλλους το μήνυμα της σωτηρίας.

Και αυτήν την ίδια ανάγκη αισθάνθηκαν και αισθάνονται όλοι εκείνοι οι άνθρωποι ανά τους αιώνες που αφιέρωσαν και αφιερώνουν τη ζωή τους στην εξωτερική Ιεραποστολή και μέχρι σήμερα η Ορθόδοξη Εκκλησία συνεχίζει να πορεύεται στον ίδιο δρόμο: να μεταφέρει το Ευαγγέλιο «πάση τῇ κτίσει».

Στην Ασία, στην Αφρική, στην Άπω Ανατολή, στη Μικρά Ασία, στην Αμερική και σε κάθε γωνιά της γης άνθρωποι αφιερωμένοι στον Χριστό συνεχίζουν να σπέρνουν τον λόγο του Θεού.

Και το κάνουν με την εν Χριστώ αγάπη, την ταπείνωση, την προσωπική μαρτυρία και τη θυσιαστική προσφορά. Η ιεραποστολή του μακαριστού Γέροντα Εφραίμ του Φιλοθεΐτη (Αριζόνας) στη Βόρεια Αμερική ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του 1990 με επίκεντρο την Ιερά Μονή Αγίου Αντωνίου στην Αριζόνα, με σκοπό την πνευματική αναγέννηση και στήριξη της Ορθοδοξίας.

Το ιεραποστολικό του έργο μετέτρεψε την έρημο σε πνευματικό φάρο, στηρίζοντας την Ορθοδοξία στην αμερικανική ήπειρο μέσω της κοινοβιακής ζωής και της προσευχής.

Οι Ιεραπόστολοι θυσιάζουν τα δικαιώματά τους, τις ανέσεις τους, πολλές φορές ακόμη και την ίδια τους την ασφάλεια, για χάρη του Ευαγγελίου. Έλεγε ο π. Κοσμάς Γρηγοριάτης «Αδελφοί μου, είμεθα, δόξα τω Θεώ, πολύ καλά. Αμαρτωλοί ναι αλλά, χάριτι Θεού, το έργο καθημερινώς

Την Κυριακή τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση για τον Πνευματικό μας Πατέρα και ιδρυτή του Π.Χ.Ο.Ο.Ι. αείμνηστο Μητροπολίτη Θεσσαλιώτιδος κυρό Κωνσταντίνο και τους αοιδήμους κεκοιμημένους Ιεραποστόλους

προχωρεί, κατά θαυμαστόν τρόπον εμπρός».

Και μέσα από την αγάπη τους δημιουργούν γέφυρες επικοινωνίας με ανθρώπους διαφορετικών πολιτισμών και θρησκευτικών παραδόσεων, καταθέτοντας την αλήθεια της Ορθόδοξης πίστεως με σεβασμό, διάκριση και συνέπεια.

Αυτό είναι το πρόσωπο της αληθινής Ιεραποστολής.

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, καλούμαστε να αφουγκραστούμε αυτήν την ανάγκη.

Γιατί δίπλα μας, αλλά και πολύ μακριά μας, υπάρχουν άνθρωποι που στερούνται όχι μόνο τα στοιχειώδη αγαθά της ζωής αλλά και την ελπίδα.

Υπάρχουν τόποι όπου η ανέχεια, η πείνα, οι ασθένειες και η εγκατάλειψη θερίζουν ανθρώπινες ζωές.

Και απέναντι σε αυτή την πραγματικότητα δεν μπορούμε να μείνουμε αδιάφοροι.

Ο καθένας μας μπορεί να προσφέρει.

Άλλος με την προσευχή του.

Άλλος με τον χρόνο του.

Άλλος με την εργασία του.

Άλλος με την οικονομική του προσφορά.

Και όλοι μαζί με την αγάπη μας.

Γιατί η Ιεραποστολή δεν είναι υπόθεση λίγων εκλεκτών. **Είναι υπόθεση ολόκληρης της Εκκλησίας. Που εκκλησία είμαστε όλοι εμείς. Που παρά τις αδυναμίες μας, τα λάθη μας, τις αμέλειές μας, ο Θεός καταδέχεται από την πολλή Του ευσπλαχνία να μας κάνει συνεργούς του σε αυτό το μεγάλο οικοδόμημα της ιεραποστολής.**

Σε αυτό το σημείο, αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω από καρδιάς τις θερμές μας ευχαριστίες σε όλους εκείνους που συνέβαλαν ώστε να πραγματοποιηθεί και να ολοκληρωθεί με επιτυχία το 29ο Ιεραποστολικό μας Συνέδριο.

Πρώτα απ' όλα, ευχαριστούμε θερμά τον Καθηγούμενο της Ιεράς Μονής Κωνσταντινουπόλεως του Αγίου Όρους πανοσιολογιότατο Χαράλαμπο και τον εκπρόσωπο της Ιεράς Μονής Γρηγορίου του Αγ. Όρους ιερομόναχο πατέρα Δημήτριο, οι οποίοι με τις εισηγήσεις τους ξεδίπλωσαν μπροστά μας τις μορφές αγίων και μακαριστών ιεραποστόλων.

Μας δίδαξαν, μας καθοδήγησαν, μας ενουθέτησαν και, πάνω απ' όλα, μας έδωσαν θάρρος να συνεχίσουμε το πολυποίκιλο έργο της Ιεραποστολής.

Ευχαριστούμε και ευγνωμονούμε τον πνευματικό πατέρα του Συλλόγου, τον Σε-

βασμιώτατο Μητροπολίτη Κυθήρων και Αντικυθήρων κ.κ. Σεραφείμ, ο οποίος, παρά τον μεγάλο φόρτο των ποιμαντικών του ευθυνών, ξεκινά από τη μακρινή Μητρόπολή του και βρίσκεται κοντά μας.

Με την παρουσία του, την αγάπη του και την πατρική του ευλογία στηρίζει κάθε προσπάθειά μας και μας ενθαρρύνει να συνεχίζουμε.

Σεβασμιώτατε, σας ευχαριστούμε για την αδιάκοπη συμπαραστάσή σας και κυρίως για την πατρική σας αγάπη.

Θερμές ευχαριστίες οφείλουμε και στον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Θηβών, Λεβαδείας και Αυλίδος, κ.κ. Γεώργιο, ο οποίος κάθε χρόνο τιμά το συνέδριό μας με τον χαιρετισμό και την ευλογία του.

Ένα ιδιαίτερο ευχαριστώ οφείλουμε στο «Άνοιγμα Νεανικής Καρδιάς», το νέο αίμα του Συλλόγου μας, το οποίο συνέβαλε στη διεξαγωγή του συνεδρίου αλλά και συμβάλλει ουσιαστικά σε κάθε εκδήλωση του συλλόγου μας.

Η παρουσία των νέων μας είναι για όλους μας ελπίδα και υπόσχεση ότι το έργο που παραλάβαμε δε θα σταματήσει αλλά θα συνεχιστεί και θα καρποφορεί.

Θερμά ευχαριστούμε, για ακόμη μία φορά, την οικογένεια της «Αγίας Ταβιθά», για τη χαρισματική ευγένεια, την καλосύννη, την πλούσια φιλοξενία και τη διακριτική διακονία τους.

Ευχαριστούμε όλους όσους εργάστηκαν για την οργάνωση και την πραγματοποίηση του Συνεδρίου. Όλους εκείνους που μας υπηρέτησαν αυτές τις ημέρες με διακριτικότητα και αγάπη αλλά και όσους θα συνεχίσουν να κοπιάζουν για την τακτοποίηση και την καθαριότητα των χώρων και των κοιτώνων της κατασκήνωσης.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ αξίζει και πάλι στην αγαπητή μας κ. Ελένη Μαυρίδη, η οποία για ακόμη μία φορά δημιούργησε με αριστοτεχνικό τρόπο την αφίσα του Συνεδρίου μας και έδωσε με το ταλέντο και την αισθητική της το δικό της ξεχωριστό αποτύπωμα.

Να ευχαριστήσουμε ακόμη τους Προέδρους των Παραρτημάτων μας, που με τη δική τους συμβολή και παρουσία βοήθησαν στην επιτυχία του Συνεδρίου.

Και, τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους εσάς.

Σε όλους εσάς που ήρθατε.

Που διαθέσατε χρόνο, κόπο και χρήματα.

Που αφήσατε για λίγες ημέρες τις υποχρεώσεις σας και επιλέξατε να είστε εδώ, μαζί μας.

Η παρουσία σας είναι η δύναμη του

Συλλόγου μας.

Είναι η απόδειξη ότι το ενδιαφέρον για την Ιεραποστολή παραμένει ζωντανό.

Ευχηθείτε Σεβασμιώτατε, ο Κύριός μας, διά πρεσβειών της Υπεραγίας Θεοτόκου και όλων των Αγίων Ιεραποστόλων, να ευλογεί το έργο του Συλλόγου μας, να ενισχύει τους ιεραποστόλους μας και να μας αξιώνει να συνεχίσουμε με πίστη, αγάπη και ταπείνωση την πορεία μας. Να ευχαριστήσουμε τον Θεό, γιατί Εκείνος είναι που ανοίγει δρόμους, αγγίζει καρδιές και δίνει δύναμη στο έργο της ιεραποστολής

Σας ευχαριστώ όλους από καρδιάς.

Καλή επιστροφή και ο Θεός να μας ευλογεί όλους.

Μαρίνα Μπέκου

Πρόεδρος Π.Χ.Ο.Ο.Ι.

*Τα κείμενα των εισηγήσεων είναι αποσπάσματα των ομιλιών
λόγω έλλειψης χώρου στο περιοδικό.*

Όλες οι εισηγήσεις έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Ομίλου μας www.ierapostoli.gr

Αναμνηστική φωτογραφία των συνέδρων - Κατασκηνώσεις «ΑΓΙΑΣ ΤΑΒΙΘΑ»
Ανάληψη Αραχώβης 22-23/8/2026

ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΥΙΝΕΑΣ(Γουινέα, Γκάμπια, Γουινέα Μπισσάου, Λιβερία, Πράσινο
Ακρωτήριο, Σενεγάλη & Σιέρα Λεόνε)**PATRIARCAT D' ALEXANDRIE ET DE TOUTE L' AFRIQUE**
EGLISE ORTHODOXE - ARCHEVECHE DE GUINEE

Αριθμ. Πρωτ.: 69/8

Προς: την Εριτιμ. Κα. Μαρίνα Μπέκου

Πρόεδρο

Πανελλήνιος Χριστιανικός Όμιλος Ορθοδόξου Ιεραποστολής

Τρυγώνος 5-7, Κυψέλη

Αθήνα, 22 Αυγούστου 2026

Αγαπητή κυρία Μπέκου,

Μέσα στην όμορφη περίοδο που η Εκκλησία μας εορτάζει την Μητέρα μας, την Παναγία μας, θέλω να στείλω τις ευχές μου σε εσάς, στα μέλη του Δ.Σ. και όλους τους φίλους και μέλη του Ιεραποστολικού σας Συλλόγου που διοργανώνει με αγάπη και προσευχή το 29ο Ιεραποστολικό Συνέδριο.

Οι σύγχρονοι ιεραπόστολοι στους οποίους αφιερώσατε το φετινό συνέδριο, υπήρξαν για μας τους νεώτερους πηγή έμπνευσης, φάροι φωτεινοί και μεγάλοι διδάσκαλοι. Καθημερινά νιώθουμε την παρουσία τους και την καθοδήγησή τους. Στέλνουν σε όλη την Αφρική την ευχή τους από ψηλά εκεί που βρίσκονται κοντά στον Κύριο και μαζί με την ευχή του αείμνηστου Μητροπολίτη κυρού Κωνσταντίνου, γίνονται δαντέλα στο πέπλο της Παναγίας μας που μας σκεπάζει όλους.

Σας μεταφέρω τις Πατριαρχικές ευχές και ευλογίες της Α.Θ.Μ. του Πάπα και Πατριάρχη Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ.κ. Θεοδώρου Β΄, σας εύχομαι πάντα να είστε δημιουργικοί και φίλοι της Ιεραποστολής και να μην ξεχνάτε ποτέ να μας συμπεριλαμβάνετε στις προσευχές σας.

Με αγάπη Χριστώ

Γουινέα Γεώργιος

† ο Γουινέας και νήσων Μαυρικίου και Ρενιόν
Γεώργιος

Εκπρόσωπος του Πατριάρχη στην Αθήνα

Χαιρετισμός του Μητροπολίτου Κορέας και Ἐξάρχου Ἰαπωνίας Ἀμβροσίου

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ ἀγαπητὲς ἀδελφές ἐν Κυρίῳ,

Τὸ 29ο Ἱεραποστολικὸ Συνέδριο τοῦ Πανελληνίου Χριστιανικοῦ Ὁμίλου Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς ὑπὸ τὸν γενικὸ τίτλο: «Σύγχρονες Ἱεραποστολικές Μορφές II» καὶ μὲ ἀναφορὰ στοὺς μακαριστοὺς ἱεραποστόλους: Ἀρχιμανδρίτη π. Χαρίτωνα Πνευματικάκι, π. Κοσμᾶ Γρηγοριάτη καὶ Γέροντα Ἐφραίμ τὸν Φιλοθεῖτη, ἔχει μιὰ ἐνδιαφέρουσα σημασιολογία. Καὶ τοῦτο γιατί καὶ οἱ τρεῖς προαναφερθέντες ἦταν ἀφιερωμένοι παιδιόθεν, ψυχῇ τε καὶ σώματι, στὸν Θεὸ μὲ διαφορετικοὺς δρόμους ὁ καθένας. Ὁ αἰμίμνηστος π. Χαρίτων ἀφιερώθηκε στὸν Θεὸ μέσα ἀπὸ τὴς ἱεραποστολικές ἀδελφότητες. Ὁ μακαριστὸς π. Κοσμᾶς Γρηγοριάτης μέσα ἀπὸ τὴν ἀδελφότητα τοῦ «Σταυροῦ» καὶ τὴν ὑπακοή του στὴν Ἱερὰ Μονὴ Γρηγορίου. Ἀμφότεροι ἐργάστηκαν μὲ ζήλο στὸν ἱεραποστολικὸ ἀγρὸ τῆς Ἀφρικῆς κι ἐκεῖ ἄφησαν τὰ τίμια ὀστά τους. Καὶ ὁ π. Ἐφραίμ ἀπὸ τὴν πρώιμη νεανικὴ του ἡλικία, μαθήτευσε στὴν ἀσκηση καὶ στὸν ἡσυχασμὸ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου Ἰωσήφ τοῦ Ἡσυχαστοῦ. Κατόπιν συνέχισε τοὺς μοναχικοὺς του ἀγῶνες στὸ κοινόβιο τῆς Ἱ. Μ. Φιλοθέου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καὶ ἐτελειώθη προσφέροντας τὸν ἑαυτό του θυσία ζωσα στὴν κοινωνία τῆς Ἀμερικανικῆς Ἠπείρου.

Καὶ οἱ τρεῖς ὅμως ἔχουν ἓναν κοινὸ

παρονομαστή. Τὴν ἀγάπη τους πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὸν πλησίον. Ἡ ἀγάπη τους πρὸς τὸν Θεό, τοὺς ἔκανε νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ ἐγκόσμια καὶ νὰ ἀφιερωθοῦν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, πρὸς τὸν Νυμφίον τῆς ψυχῆς τους. Καὶ ἡ ἀγάπη τους πρὸς τὸν πλησίον ἔγινε ἡ ἀφορμὴ καὶ ἡ αἰτία νὰ ὑπακούσουν στὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» (Μτ. 28:19) καὶ νὰ ἐργασθοῦν μέχρι αὐτοθυσίας εἰς γῆν ἄλλοτρίαν γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ κόσμου.

Ἔχει μεγάλη σημασία, νομίζω, νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι τὸ ξεκίνημά τους ἦταν βασισμένον στὴν ὑπακοὴ καὶ στὴν ἀσκηση. Ἦταν μὲ ἄλλα λόγια καλοὶ μοναχοὶ καὶ γι' αὐτὸ ἔγιναν στὴν συνέχεια καλοὶ ἱεραπόστολοι. Ὅπως ἔλεγε ὁ μακαριστὸς π. Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος: **«γιὰ νὰ γίνεις καλὸς ἱεραπόστολος, πρέπει πρῶτα νὰ γίνεις καλὸς μοναχός».**

Ἐπιτρέψτε μου, σᾶς παρακαλῶ, νὰ ἀναφερθῶ στὴν συνέχεια, **στὸ μεγάλο θέμα μοναχισμὸς καὶ ἱεραποστολή**, γιατί ἔχει τεράστια σημασία γιὰ τὸν ἱεραποστολικὸ γίγνεσθαι, ἔχοντας ὡς δάσκαλό μας τὸν μεγάλο ἱεραπόστολο, τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο, ὁ ὁποῖος, ὅπως εἶναι γνωστό, δίδασκε τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸ ἀσκητικὸ του ἥθος, ἐφόσον «τόσο στὴν Ἀντιόχεια ὅσο καὶ στὴν Κωνσταντινούπολη ἔζησε πάντα ὡς μοναχὸς καὶ ἀσκητής». Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος στὸ θέμα μοναχισμὸς

καὶ ἱεραποστολὴ συνέχισε τὴν ἐκκλησιαστικὴ παράδοση, ἡ ὁποία προϋπῆρχε. Πίστευε ὅτι τὰ μοναστήρια, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, πρέπει νὰ λειτουργοῦν καὶ ὡς κέντρα προετοιμασίας γιὰ τοὺς ἔχοντες τὴν κλήση καὶ τὸ χάρισμα διαδόσεως τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας.

Τὸ θέμα τῆς προετοιμασίας τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας κληθέντων στὴν διακονία τοῦ Εὐαγγελίου στὰ ἔθνη, εἶναι μεγίστης σημασίας. **Ὁρθόδοξα μοναστήρια, πού στὴν καρδιὰ τῶν ἀσκουμένων σ' αὐτὰ θὰ καίει ἄσβεστη ἡ φλόγα τῆς προσφορᾶς ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν, θὰ μπορούσαν νὰ λειτουργοῦν καὶ ὡς ἐκπαιδευτήρια γιὰ τοὺς ὑποψηφίους διακόνους τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ ἔθνη.** Γιατὶ εἶναι βέβαιο πὼς ἡ ἐξοικείωση μὲ τὴν ἀσκηση καὶ τὴν λειτουργικὴ ζωὴ ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ θεολογικὴ κατάρτιση τῶν ὑποψηφίων διακόνων τοῦ Εὐαγγελίου ἀφ' ἑτέρου, μποροῦν νὰ ἐπιτευχθοῦν καλύτερα μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα ἑνὸς σωστοῦ μοναχικοῦ κοινοβίου ἀπ' ὅ,τι ἑνὸς ἀκαδημαϊκοῦ σπουδαστηρίου. Αὐτὸ πού ἴσως ἀκούγεται σήμερα περίεργο ἢ ἀνεδαφικὸ ἔχει τὸ προηγούμενόν του στὴν Ὁρθόδοξη παράδοσή μας. Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος π.χ. γιὰ τὴν στελέχωση τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου πρὸς τοὺς Γότθους, οἱ ὁποῖοι ζοῦσαν νομαδικὰ πέρα ἀπὸ τὸν Δούναβη, ἵδρυσεν στὸν ἀγρὸ τοῦ Προμώτου ἓνα μοναστήρι. Στὸ μοναστήρι αὐτὸ μόναζαν Γότθοι, οἱ ὁποῖοι παράλληλα μὲ τὴν μοναχικὴ τους ἀσκηση ἐκπαιδεύονταν καὶ γιὰ τὴν ἱεραποστολή.

Ἐπίσης **σὲ Ὁρθόδοξα μοναστήρια**

θὰ μπορούσαν νὰ φιλοξενοῦνται κατηχούμενοι καὶ νεοφῶτιστοι, πού ἐπιθυμοῦν νὰ βιώσουν τὴν Ὁρθόδοξη παράδοση γιὰ νὰ ἐπιστρέψουν στὴν χώρα τους μὲ περισσότερες ἐμπειρίες ἀπὸ τὴν ἀσκητικὴ καὶ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Στὴν ἐποχὴ μας τὸ αὐτονόητο τῆς ἀλληλοπεριχωρήσεως μοναχισμοῦ καὶ εὐαγγελισμοῦ τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι, δυστυχῶς, τόσο αὐτονόητο. Πολλοὶ ἐξακολουθοῦν νὰ πιστεύουν ὅτι πρόκειται γιὰ δύο ἀντίθετα ρεύματα καὶ ὄχι γιὰ δύο παραπλήσιους μεγάλους ποταμοὺς πού, διατηρώντας τὴν ἰδιοπροσωπία τους, ἀρδεύουν καὶ ζωογονοῦν τὸν ἀγρὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔχουν τὴν ἴδια ἐσχατολογικὴ στοχοθεσία: τὸ λιμάνι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Πολλοὶ δυστυχῶς μιλάνε γιὰ ἀντίθεση μεταξὺ μοναχισμοῦ καὶ ἱεραποστολῆς. Ἡ παράδοση ὅμως τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας διδάσκει ὅτι ἡ δῆθεν ἀντίθεση, εἶναι εἰκονικὴ, τόσο σὲ θεωρητικὸ ὅσο καὶ σὲ πρακτικὸ ἐπίπεδο. Ὅπως ἀναφέρει ὁ ἀείμνηστος ἀρχιεπίσκοπος Τιράννων Ἀναστάσιος, «... ἡ κατὰ καιροὺς κυκλοφοροῦσα ἰδέα, ὅτι μοναχισμὸς καὶ ἱεραποστολὴ εἶναι τάχα συνδυασμὸς τῆς δυτικῆς χριστιανωσύνης, μόνον ὡς ἄγνοια τῆς Ἱστορίας ἡμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ». Καὶ σὲ ἄλλο σημεῖο ὁ μακαριώτατος περιγράφει ὡς ἐξῆς τὴν ἀποστολικὴ δράση τῶν μοναχῶν: «Οἱ ἀσκητὲς γίνονται φορεῖς τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος, τόσο στὴ γενέτειρα τοῦ μοναχισμοῦ Αἴγυπτο, ὅσο καὶ στὴ Συρία, Μεσοποταμία καὶ Παλαιστίνη, κάτω ἀπὸ

τις πιδ διαφορετικὲς συνθῆκες ζωῆς... Ἡ ἀγιότητα τῶν μοναχῶν συνετέλεσε στὸ νὰ προσέλθουν στὴν Ἐκκλησία πολλοί, ἥδη κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ τῶν διαδόχων του».

Γι' αὐτὸ τὸν λόγο ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος δὲν πιστεύει, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, στὸ ψευτοδίλημμα ἢ μοναχισμὸς ἢ ἱεραποστολή, ἀλλὰ στὸ συνθετικὸ σχῆμα καὶ μοναχισμὸς καὶ ἱεραποστολή. Μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν ὑπάρχουν σχέσεις ἀλληλοπεριχωρήσεως, συνεργασίας καὶ ἀλληλοβοηθείας. Αὐτὸ μᾶς διδάσκουν ὅλοι οἱ μεγάλοι Πατέρες, ποὺ πρῶτα ἀσκήθηκαν μὲ τὴν εὐαγγελικὴ ἄσκηση τοῦ Χριστοῦ καὶ μετὰ ἔδρασαν στὴν κοινωνία.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἀσκήσεως ἀσφαλῶς ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς ἐγγάμους, ποὺ δὲν ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸ ἔργο διαδόσεως τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας. Ἕνας ἕγγαμος ποὺ ἀποφασίζει νὰ ἐργαστεῖ μὲ τὴν οἰκογένειά του στὸν Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου γιὰ τὴν σωτηρία τῶν συνανθρώπων του δὲν μπορεῖ νὰ εὐδοκιμήσει ἐὰν δὲν διαθέτει τὶς μοναχικὲς ἀρετὲς τῆς ἀσκήσεως, τῆς ἀποταγῆς, τῆς κακοπάθειας, τῆς ἀφιλοχρηματίας καὶ τῆς ὑπακοῆς στὸν προεστῶτα τοῦ ἀποστολικοῦ κλιμακίου, κατὰ μίμνηση Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος ἔγινε «ὑπῆκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ». (Φιλ. 2:7). Ἀγάπη μέχρι θυσίας καὶ ἐκουσίῳ μαρτυρίου «ὑπὲρ τῶν προβάτων» (Ιω. 10:11) εἶναι ἡ μόνη θεοδίδακτη ὁδὸς τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας.

Θεωροῦμε σκόπιμο, τέλος, νὰ προ-

σθέσουμε ὅτι ἡ σύνθεση μοναχικῆς ἀσκήσεως καὶ ἀποστολικῆς δράσεως προφυλάσσει τὸ ἔργο τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας ἀπὸ μιὰ στεῖρα καὶ χωρὶς πνευματικὸ ὑπόβαθρο κοινωνικὴ δραστηριότητα, μ' ἄλλα λόγια, ἀπὸ ἓναν ἀπνευμάτιστο «ἀκτιβισμό», ποὺ ἔχει ἐνδοκοσμικὲς προδιαγραφὲς καὶ προοπτικές.

Ὁ μοναχισμὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας στὸν κόσμον, μὲ θεμέλιο τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Του, εἶναι οἱ δύο κεντρικοὶ πυλώνες τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ὅταν βρίσκονται σὲ ἄνθηση καὶ ἀλληλοπεριχώρηση τότε πραγματοποιεῖται ἡ δοξολογικὴ ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ «ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς».

Εἴθε οἱ τρεῖς τιμώμενοι σήμερα σύγχρονοι ἱεραπόστολοι Ἀρχιμανδρίτης π. Χαρίτων Πνευματικάκης, π. Κοσμᾶς Γρηγοριάτης καὶ Γέροντας Ἐφραίμ Φιλοθεΐτης-Ἀριζονίτης, νὰ πρεσβεύουν στὸν Κύριο τοῦ θερισμοῦ «ὅπως ἐκβάλη ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ» (Μτ. 9:38). Ἀμήν.

Εὐχομαι καλὴ ἐπιτυχία στὶς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου μὲ τὶς πατρικὲς εὐχὲς καὶ σεπτὲς εὐλογίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, τοῦ ὁποίου ἔχω τὴν μεγάλη τιμὴ καὶ τὸ ἰδιαίτερο προνόμιο νὰ μεταφέρω πρὸς ὅλους σας. Σᾶς εὐχαριστῶ θερμῶς.

**† Ὁ Κορέας καὶ Ὑπέρτιμος Ἐξάρχος
Ταπωνίας, Ἀμβρόσιος**

GREEK ORTHODOX PATRIARCHATE OF ALEXANDRIA AND ALL AFRICA
Uganda Orthodox Church
HOLY DIOCESE OF JINJA AND EASTERN UGANDA

E- Mail: orthodoxyjinjaandeastug@gmail.com
jinja@ugandaorthodoxchurch.co.ug

Tel: +256 393 239 601
P. O . Box 980, Jinja (U)
Gokhale Road, Jinja City

20/08/2026

Προς την Πανελλήνιο Χριστιανική Ένωση Ορθοδόξου Εξωτερικής Ιεραποστολής

Χαίρετε εν Κυρίω,

Μετά βαθείας χαράς σας μεταφέρω τους θερμούς χαιρετισμούς και τις αρχιερατικές ευχές της Ιεράς Επισκοπής Τζίντζα και Ανατολικής Ουγκάντας, όπου, με την ευλογία του Πάπα και Πατριάρχου μας Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής κ.κ. Θεοδώρου Β΄, συνεχίζουμε το μεγάλο έργο της Ιεραποστολής στην Ανατολική Ουγκάντα.

Καθώς συνέρχεσθε διά την σημαντική αυτήν σύναξιν των συνεργατών και ευεργετών της Ιεραποστολής, επιθυμώ να εκφράσω τις ειλικρινείς ευχαριστίες μας διά την αδιάλειπτον αγάπην, τις προσευχές και τη γενναιόδωρη συμπαράστασή σας προς το ιεραποστολικόν έργον, το οποίον μας ενεπιστεύθη ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός.

Διά των θυσιών και της αφοσιώσεώς σας, η Ιερά Επισκοπή μας ηδυνήθη να προσφέρει φιλανθρωπική και κοινωνική διακονία εις τους πιστούς μας, ενώ πλήθος ανθρώπων εγνώρισαν τη μεταμορφωτική δύναμιν του Αγίου Ευαγγελίου. Η συνεργασία σας αποτελεί ζώσαν μαρτυρία χριστιανικής αγάπης, η οποία υπερβαίνει σύνορα, γλώσσες και πολιτισμούς.

Ερχόμενοι σήμερα να τιμήσουμε τη μνήμη των Ιεραποστόλων του Χριστού, του π. Χαρίτων Πνευματικάκι, π. Κοσμά του Γρηγοριάτη και του Γέροντος Εφραίμ Φιλοθεΐτη, ως Ουγκαντέζος, ο νους μου δεν μπορεί να μην πηγαίνει στη μνήμη και των Αφρικανών Ουγκαντέζων, που προκάλεσαν το θαύμα της Ιεραποστολής στους ντόπιους Αφρικανούς, του Ρουβίμ Σπάρτας, του Οβαδία και των συνεργατών τους. Εκείνοι, αφού με προσευχή και αναζήτηση έμαθαν μόνοι τους για την Ορθόδοξη πίστη και κάλεσαν το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας να τους αγκαλιάσει, έγιναν η απαρχή για τη δημιουργία του ιεραποστολικού μετώπου σε όλη την Αφρική.

Ένας τέτοιος ήταν και ο ευλογημένος πατήρ Οβαδίας, ο Πνευματικός, ο μεγάλος Ιεραπόστολος σε όλη την Ανατολική Αφρική, ο κατά τον Μακαριστό Αναστάσιο Αλβανίας, «Πάυλος της Αφρικής».

EGLISE ORTHODOXE ORIENTALE AU CONGO
PATRIARCAT GREC - ORTHODOXE D'ALEXANDRIE ET DE TOUTE L'AFRIQUE
ARCHEVECHE DE KANANGA

Αγαπητοί εν Χριστώ αδελφοί,

Η χάρις του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, η Αγάπη του Θεού και Πατρός και η κοινωνία του Αγίου Πνεύματος να είναι μαζί σας.

Τα χρόνια περνούν αλλά ο Θεός παραμένει ο ίδιος Πατέρας με την ίδια Αγάπη προς τον άνθρωπο. Παρά τις παρανομίες που δε σταματά να κάνει, του δίνει και πολλές ευκαιρίες να μπορέσει να γυρίσει στον σωστό δρόμο. Το άγιο Συναξάρι της Εκκλησίας μας λέει ιστορίες των Αγίων που βίωσαν κάποτε τη Χάρη του Θεού μας, αλλά εμείς είχαμε την ευκαιρία να ζήσουμε με τους Αγίους, με τους ανθρώπους που με το είναι τους μας έκαναν να βιώσουμε κι εμείς την Αγάπη του Θεού και να καταλάβουμε όντως αυτά που γράφουν τα Συναξάρια που κάθε μέρα διαβάζουμε...

Στην Ιερά μας Μητρόπολη Κανάνγκας είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε τον Άγιο Χρυσόστομο τον εν Κανάνγκα Ιεραπόστολο, τον πατέρα Χαρίτων Πνευματικάκι και τον παπα-Κοσμά, που ήρθε πρώτα ως λαϊκός δίπλα από τον παπα - Χαρίωνα Πνευματικάκι και μετά ως ιερέας, πριν πάει στο Κολουέζι.

Ο πατήρ Χαρίτων, που έχω τη χάρη να φέρω και το όνομά του ως πνευματικός μου πατέρας και με βάπτισε, ήρθε στα μέρη μας σχεδόν ένα εξάμηνο μετά την κοίμηση του Αγίου Χρυσόστομου, για να συνεχίσει το έργο του. Ο Άγιος Χρυσόστομος βάπτισε όταν έφτασε στην Κανάνγκα 30 άτομα που αποτελούν τον πυρήνα της Ορθοδοξίας, τον σπόρο που άφησε.

Ο πατήρ Χαρίτων, ο οποίος ήταν φίλος, πνευματικοπαίδι του Αγίου Χρυσόστομου και τον παρακαλούσε όσο ζούσε να έρθει να τον βοηθήσει στο έργο αυτό, πήρε την απόφαση να έρθει αφού τον είχε επισκεφτεί και η ανιψιά του Αγίου Χρυσόστομου, η αδελφή Όλγα, που συνόδευε τον θείο της και είχε μείνει μόνη της στην Κανάνγκα μετά την κοίμησης του.

Ο Πατήρ Χαρίτων πότισε με αγάπη τον σπόρο που είχε φυτέψει ο Άγιος Χρυσόστομος και από 30 πιστούς μετράμε σήμερα εκατοντάδες πιστούς, χριστιανούς Ορθόδοξους, και από ένα απλό ιεραποστολικό κλιμάκιο του Αλεξανδρινού Θρόνου, η Κανάνγκα έγινε Μητρόπολη και αποτελείται από πάνω από 250 ενορίες και πάνω από εξήντα πρεσβυτέρους.

Αγαπητοί εν Χριστώ Αδελφοί,

ο τίτλος που διαλέξατε για το φετινό συνέδριο «Σύγχρονες Ιεραποστολικές Μορφές» μετατρέπεται από τη δική μας εμπειρία σε «Σύγχρονοι Άγιοι της Μεγάλης Εκκλησίας του Χριστού».

Εύχομαι οι εργασίες της διημερίδας να είναι καρποφόρες και ο Παντοδύναμος Θεός διά των πρεσβειών όλων των Αγίων και του Αγίου Χρυσόστομου του εν Κανάνγκα, ο Ιεραπόστολος, να σας καθοδηγεί και να ευλογεί όλους.

† Ο Μητροπολίτης Κανάνγκας και Μεγάλο Κασάι, Χαρίτων

GREEK ORTHODOX PATRIARCHATE OF ALEXANDRIA AND ALL AFRICA
Uganda Orthodox Church
HOLY DIOCESE OF GULU AND NORTHERN UGANDA

Email: guluandnorthugdiocese@gmail.com
gulu@ugandaorthodoxchurch.co.ug
Tel: +256 754 885 585

P. O. - Box 817, Gulu (U),
1.5 Km off Gulu - Kampala Highway

19/08/2026

Προς

Αξιότιμα Μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ Εὐεργέται τῆς
Πανελληνίου Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ὁρθοδόξου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς,
Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφές ἐν Χριστῷ,

Μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης ἀπευθύνω πρὸς ὑμᾶς
τοὺς θερμοὺς μου χαιρετισμοὺς ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γκούλου καὶ Βορεί-
ου Οὐγκάντας, ἐκφράζοντας τὰς ἐγκάρδιους εὐχαριστίας μου πρὸς ὑμᾶς, τοὺς
εὐεργέτας καὶ πάντας τοὺς φίλους τῆς Ἱεραποστολῆς, οἵτινες συνεχίζετε νὰ στηρί-
ζετε τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας διὰ τῆς φιλογένους καὶ
φιλοχρίστου προσφορᾶς σας.

Ἡ γενναιοδωρία, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσίωσίς σας εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου
ἔχουν καρποφορήσει πλουσίως. Διὰ τῆς πολυτίμου συμπαραστάσεώς σας
ἀνηγέρθησαν ἱεροὶ ναοί, ἐνισχύθησαν τοπικαὶ κοινότητες, τὸ σωτήριον μήνυμα
τοῦ Χριστοῦ ἔφθασε εἰς νέας περιοχάς καὶ ἀναρίθμητοι πιστοὶ εὗρον ἐλπίδα, πα-
ρηγορία καὶ πνευματικὴν τροφήν.

Ἡ πρόοδος καὶ ἡ αὐξησις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν μας ἀποτελοῦν
ζῶσαν μαρτυρίαν τῆς θυσιαστικῆς σας προσφορᾶς καὶ τῆς ἐν Κυρίῳ συνεργίας σας
εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Θεοῦ.

Ἐν ὄψει τῆς Συνελεύσεως τῶν Εὐεργετῶν σας, ἡ ὁποία θὰ πραγματοποιηθῇ
τὴν 22αν καὶ 23ην Αὐγούστου 2026, σᾶς προτρέπω πατρικῶς νὰ συνεχίσετε τὸ
εὐγενὲς τοῦτο πνεῦμα ἀγάπης καὶ προσφορᾶς. Τὰ ἱεραποστολικά πεδία τῆς Βορεί-
ου Οὐγκάντας παραμένουν ἐκτεταμένα καὶ πολλὰ κοινότητες ἀναμένουν ἔτι νὰ
γνωρίσουν τὸ πλήρωμα τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως.

Ἡ συνέχισις τῆς πολυτίμου βοηθείας σας θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ ἐπεκτείνωμεν τὸ
ποιμαντικὸν, ἐκπαιδευτικὸν καὶ φιλανθρωπικὸν μας ἔργον πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ
σωτηρίαν τοῦ λαοῦ Του.

Εὐχομαι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ εὐλογῇ πλουσίως ὑμᾶς, τὰς οἰκογενεάς
σας καὶ πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας. Εἴθε νὰ ἀνταποδώσῃ τὴν γενναιοδωρίαν
σας ἑκατονταπλασίως καὶ νὰ σᾶς χαρίσῃ υἱείαν, εἰρήνην καὶ πνευματικὴν χαράν.

Μετὰ πατρικῆς ἀγάπης καὶ πολλῶν προσευχῶν,

† Νεκτάριος, Επίσκοπος Γκούλου καὶ Βορείου Ουγκάντας

Μήνυμα του Επισκόπου Μπούνιας, Κισανγκάνι και Ανατ. Κονγκό

Σεβασμιώτατε Άγιε Κυθήρων κ. Σεραφεΐμ, σεβαστοί πατέρες, αγαπητοί μου αδελφοί εν Κυρίω,

Χαιρετίζοντας το 29ο Συνέδριο του Πανελλήνιου Χριστιανικού Ομίλου Ορθόδοξου Ιεραποστολής με θέμα «Σύγχρονες Ιεραποστολικές Μορφές II» θα ήθελα να εκφράσω τη βαθύτατη ικανοποίησή μου, ως ελάχιστος Επίσκοπος μιας ακριτικής αλλά και σκληρά δοκιμασμένης το τελευταίο τετράμηνο γωνιάς του Κονγκό, λόγω της έξαρσης της επιδημίας του Έμπολα αλλά και παράλληλα, λόγω της παρατεινόμενης στρατιωτικοπολιτικής αστάθειας, με τις συνεχιζόμενες επιθέσεις ανταρτών και την γενικότερη ανασφάλεια, να συνεχίζει σταθερά την αύξουσά της πορεία από τον Ιανουάριο του 2025.

Ομιλώ, βέβαια, για προσωπική ικανοποίηση, καθώς διαπιστώνω ότι επιτέλους ακούγεται εμπεριστατωμένος και μεθοδευμένος λόγος περί των σύγχρονων αυτών μορφών που στερέωσαν και διεύρυναν το Ιεραποστολικό έργο της Ορθόδοξης Εκκλησίας του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας τον προηγούμενο αιώνα. Αυτές οι μορφές εξάλλου, αποτελούν τους φωτεινούς οδοδείκτες στο σημερινό έργο ημών των εσχάτων, οι οποίοι αγωνιζόμαστε υπό τις πολύ αντίξοες συνθήκες του θρησκευτικού αλλά και πολιτισμικού πλουραλισμού, για να μεταδώσουμε τη σταθερή και αμετάβλητη αλήθεια του Ορθόδοξου Πνεύματος στους αδελφούς μας στην Αφρική.

Από αυτούς τους αγίους – γιατί στη συνείδηση όλων μας νομίζω πως έχουν καθιερωθεί ως άγιοι αυτοί περί ων ο λόγος σήμερα γίνεται – διδασκόμαστε κάτι πολύ σημαντικό: Η Ιεραποστολή είναι το κύριο γνώρισμα της Εκκλησίας μας. Είναι όμως συγχρόνως και μια θυσία. Θα έλεγα η ύστατη θυσία, όπως εκείνη η υπέρτατη Σταυρική Θυσία του Θεανθρώπου επάνω στον Σταυρό. Γιατί πέραν των ευχάριστων εκείνων στιγμών της συμβίωσης με τους αδελφούς μας, τους οποίους ταπεινά διακονούμε, δεν παύουμε να κινδυνεύουμε όντως, εφαρμόζοντας το Παύλειο εκείνο λόγιο «τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω» (Α΄ Κορ. 9,22).

Εδώ βρίσκεται το αέναο μυστικό της Ιεραποστολής αλλά και ο ύστατος κίνδυνος που βιώνουμε καθημερινά όσοι διακονούμε στον χώρο αυτό της Εκκλησίας.

Εύχομαι ταπεινά αυτό το Συνέδριο να είναι ένα ορόσημο προβληματισμού και ανασύνταξης των δυνάμεών μας, στηριζόμενο στη θυσιαστική έμπρακτη αγάπη των μεγάλων Ιεραποστόλων του παρελθόντος.

Ταυτόχρονα όμως και ανταποκρινόμενοι στις σύγχρονες απαιτήσεις μιας πραγματικότητας που καλούμαστε να αφουγκραστούμε, η ανάμνηση των αγίων αυτών μορφών να μη μετατραπεί σε σεπτό μνημόσυνο ή απλά αγία προσευχή αλλά πάνω από όλα σε σύγχρονη πράξη και μέθοδο.

† Ο Κισανγκάνι, Πολύκαρπος

Μήνυμα από το ιεραποστολικό κλιμάκιο της Ταϊπέι

Αδελφοί μου, σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την τιμή να κάνω ένα και-ρετισμό στο Συνέδριό σας. Αυτό που κάνετε είναι πολύ σημαντικό για την Ιεραποστολή, για την Εκκλησία αλλά και για όλους. **Διότι η Ιεραποστολή δεν είναι ένα πάρεργο ή μια πολυτέλεια για την Εκκλησία, αλλά είναι η ίδια η εκκλησία που είναι η Ιεραποστολή.** Είναι η τελευταία εντολή του Χριστού πριν από την Ανάληψη: «εἶπεν οὖν αὐτοῖς [ὁ Ἰησοῦς] πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, καὶ γὼ πέμπω ὑμᾶς.» (Ιω. κ' 21) και φανερώνει βέβαια και την Αγία Τριάδα. Και, ιδιαίτερα σήμερα, η Ιεραποστολή είναι πάρα πολύ σημαντική, σε έναν κόσμο που μεταβάλλεται, σε έναν κόσμο όπου μέσα από το ίντερνετ και μέσα από τις σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις σχεδόν δεν υπάρχουν αποστάσεις. Υπάρχει, όμως, δυστυχώς τεράστια άγνοια της πίστεώς μας, της Ορθοδοξίας, σε άλλους λαούς. Όταν έρχονται εδώ, στην εκκλησία μας, φοιτητές από διάφορα πανεπιστήμια, να δουν τη Λειτουργία, να κάνουν ερωτήσεις και να γράψουν εργασία παρουσίασης της Ορθόδοξης Εκκλησίας στις πανεπιστημιακές σχολές που ανήκουν, κάνουν μια ερώτηση στην οποία δεν είναι εύκολο να απαντήσω και η οποία με γεμίζει ντροπή. Με ρωτούν: «Γιατί ήρθατε τώρα, γιατί η Ορθόδοξη Εκκλησία δεν ήρθε παλαιότερα; Οι Καθολικοί είναι εδώ 400 χρόνια. Οι Προτεστάντες περίπου 300 χρόνια». Δεν ξέρω τι να τους απαντήσω. Ντρέπομαι... Προσπαθώ να βρω κάποια φτηνή δικαιολογία. Τι

να τους πω, ότι δεν μας ενδιαφέρει η Ιεράποστολή; Ότι μας ενδιαφέρει μόνο ο μοναχισμός και πώς να σώσουμε την ψυχή μας;

Χαίρομαι που αφιερώνετε το Συνέδριό σας σε Ιεραποστόλους. Μακάρι οι σύνεδροι και οι φίλοι να μπορούσαν να καταλάβουν λίγο και να συμμεριστούν και να μεριστούν την ζωή ενός ιεραποστόλου. Κυρίως την μοναξιά που αντιμετωπίζει, σε χώρες μάλιστα με πολύ δύσκολες συνθήκες. Λέω «μοναξιά» γιατί θα πρέπει να έχει ένα σωρό προβλήματα να λύσει. Πρόβλημα διαβατηρίου, προβλήματα στέγης, προβλήματα υγείας, που δεν είναι εύκολο να τα καταλάβει κανείς από μακριά, φυσικά πρόβλημα γλώσσας, πρόβλημα προσαρμοστικότητας σε συνθήκες άλλων λαών... Ο ιεραπόστολος συνήθως δεν έχει καμία νομική προστασία. Πάντοτε κάποιος μπορεί να ασκήσει βία να τον διώξει οποιαδήποτε στιγμή... Και καλύτερα να μην αρρωστήσει, διότι θα είναι δύσκολο. Θα πρέπει να έχει χρήματα, θα πρέπει να βρει νοσοκομείο...

Και δεν είναι μόνο η φυσική και αναμενόμενη αντίδραση των τοπικών θρησκειών μεγάλο πρόβλημα, αλλά είναι και εκ μέρους των Ορθοδόξων παραφύδων της Εκκλησίας και διαφόρων αιρετικών ομάδων μέσα στην Εκκλησία που προσπαθούν και αυτοί να κάνουν ιεραποστολή δίπλα από τη δική μας. Και το πιο λυπηρό είναι η στάση της Ρωσικής Εκκλησίας, η οποία μόλις δει ότι έχουμε ιεραποστολή σε ένα μέρος, ανοίγει και αυτή λίγο πιο πέρα δημιουρ-

γώντας ρωσική εκκλησία. Ο κόσμος εδώ σκανδαλίζεται διότι ρωτάει: «Ποια είναι η διαφορά;» Και δυστυχώς χρησιμοποιούν αθέμιτα μέσα για να επηρεάσουν τον κόσμο να μην έρχεται σε εμάς. Είναι μεγάλη ντροπή και μεγάλη αμαρτία αυτό που γίνεται και θα πρέπει οι σύνεδροι να το γνωρίζουν.

Και δεν είναι εύκολο να γίνει κανείς αποδεκτός και να μπορεί να ζήσει σε ένα ξένο κράτος. Υπάρχουν άνθρωποι εχθρικά διακεείμενοι σε μια νέα ιδέα, σε μια ιεραποστολή που έρχεται σε ένα κράτος το οποίο έχει τις δικές του συνήθειες, τη δική του πίστη και τα δικά του έθιμα.

Εάν είναι δύσκολο να πείσετε τα παιδιά σας ή, τέλος πάντων, τους γνωστούς σας να πάνε στην εκκλησία και να εξομολογηθούν και να κοινωνήσουν -πράγμα πολύ δύσκολο από ό,τι γνωρίζω- σκεφτείτε: πώς να πας σε έναν άλλο πολιτισμό, σε άλλους ανθρώπους και να προσπαθήσεις να τους μιλήσεις για τον Χριστό;

Παλαιότερα νομίζω ότι υπήρχε η ιδέα ότι η Ιεραποστολή είναι το να δώσεις ψωμί, να δώσεις λεφτά σε κάτι παιδικά ξυπόλυτα και άρρωστα στην Αφρική. Όμως αυτό είναι τελείως λάθος. Διότι ακόμα και αν γίνει αυτό το πράγμα, παρόλο που η Ελλάδα είναι ένα φτωχό κράτος και δεν μπορεί να θρέφει άλλους λαούς, **η Ιεραποστολή καταρχήν είναι το να δώσεις τον Χριστό, το να δώσεις τη Θεία Λειτουργία και μετά έρχονται όλα τα άλλα.** Και όταν κανείς δεν δίνει πρώτα ιδέες, δεν δίνει πρώτα τη διδασκαλία του Χριστού, τότε δεν μπορεί να ριζώσει αυτή η Ιεραποστολή.

Ο ιεραπόστολος πρέπει να αγαπήσει βαθιά το μέρος που ζει, τους ανθρώ-

πους, τις συνήθειές τους, να μάθει για τη θρησκεία τους και να μην προσπαθεί να επιβάλλεται ότι αυτός τα ξέρει όλα. Ο χριστιανισμός, εφόσον πιστεύουμε σωστά φυσικά, έχει απαντήσεις για όλους τους λαούς, για όλες τις θρησκείες, για κάθε είδους ανάγκη των ανθρώπων. Αλλά θα πρέπει να διαβάσουμε πάρα πολύ, να σκύψουμε με πολλή αγάπη στους διάφορους λαούς και έτσι να βρούμε την κατάλληλη γλώσσα, τον κατάλληλο τρόπο του κηρύγματος και της παρουσίας της Εκκλησίας. Αυτό δεν είναι καθόλου εύκολο - αλλά όμως δεν είναι και αδύνατο.

Η προσφορά σας είναι πολύ μεγάλη. Διότι ο ιεραπόστολος και βέβαια η κάθε ιεραποστολή χρειάζεται βοήθεια. Βέβαια ο κόσμος δεν γνωρίζει πραγματικά ή δεν έχει συναίσθηση τι σημαίνει η Ιεραποστολή. Παλαιότερα, κάποιοι καλοί άνθρωποι με ρωτούσαν τι θέλω: να μου στείλουν φαγητό, να μου στείλουν μπακαλιάρους, να μου στείλουν φασόλια κτλ. Κανείς δεν με ρώτησε για να μου στείλει βιβλία θεολογικά. Και παραξενεύτηκαν όταν τους είπα να μου στείλουν βιβλία και όχι τρόφιμα. Μετά μου έστειλαν κάτι εικονίτσες με ελληνικά τροπάρια από πίσω. Να τα κάνω τι; Να τα δώσω στους Κινέζους; Να καταλάβουν τι;

Η σύγχρονη κατάσταση της κοινωνίας μας φέρνει λίγο πολύ πιο κοντά στην ιδέα της Ιεραποστολής. Προσπαθήστε να πείσετε τα παιδιά σας να πάνε στην εκκλησία ή τους φίλους σας ή ανθρώπους του περιβάλλοντός σας. Δεν νομίζω ότι είναι εύκολο. Και αυτό είναι πρόβλημα δικό μας και όχι δικό τους. Διότι εμείς δεν έχουμε βρει την κατάλληλη γλώσσα και τον κατάλληλο τρόπο να πούμε την αλήθεια του Χριστού, που σημαίνει ότι

έχουμε πρόβλημα διότι και εμείς δεν γνωρίζουμε σωστά την Ορθόδοξη Εκκλησία. Ίσως την έχουμε συνδέσει με παλαιότερες παραδόσεις, οι οποίες δεν είναι της εκκλησίας, αλλά είναι παραδόσεις τοπικές, πολλές από αυτές και παλαιά ειδωλολατρικές. Και βέβαια οι μετανάστες που έρχονται στην Ελλάδα είναι η απόδειξη και η πρόκληση να δούμε εάν μπορούμε να τους δώσουμε το φως της Ορθοδοξίας και όχι τις κακές συνήθειες. Όπως, παραδείγματος χάρη, δυστυχώς εορτάζουμε το Πάσχα με στρακαστρούκες, με αρνιά, με αυγά, αλλά χωρίς τη Θεία Κοινωνία.

Εδώ στην Ταιβάν δεν έχουμε ψάλτη, ψέλνουμε όλοι μαζί. Τυπώνω την ακολουθία, το μεγαλύτερο φυσικά μέρος της ακολουθίας του όρθρου και όλη τη Θεία Λειτουργία, - στα κινέζικα φυσικά - και έτσι ο καθένας έχει μπροστά του όλα τα

χρειαζόμενα για να ψάλλει και να συμμετάσχει και να διαβάσει κάθε Κυριακή και σε κάθε μεγάλη γιορτή. Εύχομαι και προσεύχομαι κάποια φορά να γίνει αυτό και στην Ελλάδα και έτσι όλοι να συμμετέχουν στη Θεία Λειτουργία και να μην κάθονται παθητικά περιμένοντας το πότε να τελειώσει.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ και πάλι για την πρόσκληση και για τη συμπαράστασή σας. Τόσοι λίγοι άνθρωποι κάνετε τόσα πολλά για τόσους πολλούς, για τα εκατομμύρια των λαών που δεν γνωρίζουν τον Χριστό. Και η επικοινωνία μαζί σας είναι πάντα μια παρηγοριά για όλους μας.

Εύχομαι καλή επιτυχία στο συνέδριό σας και η Παναγία να μας σκεπάζει όλους.

**εν Χριστώ
π. Ιωνάς**

συνέχεια από σελ. 33

Είναι καύχημά μας ότι το έργο τους, μαζί με τους συνεργάτες τους, αν και ανάμεσα σε πολλές δυσκολίες, απέφερε πολλούς καρπούς και ανέδειξε άλλους μεγάλους Ιεραποστόλους, όπως τους ευλογημένους Πατέρες για τους οποίους γίνεται λόγος σήμερα.

Είθε να μιμηθούμε την αγάπη τους και τον ζήλο τους για τη συνέχιση της Ορθόδοξης Ιεραποστολής στην Αφρική.

Ατενίζοντας το μέλλον, σας παρακαλούμε ταπεινώς να συνεχίσετε να μας περιβάλλετε με τις προσευχές και την αγάπη σας. Πολλά απομένουν ακόμη να πραγματοποιηθούν και, με τη χάρη του Θεού και την πολύτιμη συνεργασία σας, είμαστε βέβαιοι ότι το ιεραποστολικό έργο, για το οποίο αφιέρωσαν τη ζωή τους οι Ιεραπόστολοι, π. Χαρίτων Πνευματικάκης, π. Κοσμάς ο Γρηγοριάτης και ο Γέροντας Εφραίμ ο Φιλοθεΐτης, θα συνεχίσει να καρποφορεί προς δόξαν Θεού και σωτηρίαν των ανθρώπων.

Είθε ο Κύριος ημών, διά των πρεσβειών των Αγίων Του, να ευλογεί πλουσίως τις οικογένειές σας, τους φορείς και τους συλλόγους που διακονούν την Ιεραποστολή καθώς και πάντας τους συνεισφέροντας εις το ιερόν τούτο έργο.

† Ο Τζίντζα και Ανατολικής Ουγκάντας Σιλβέστρος

ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΜΕΝΑ: Οδός Τρυγόνος 3 (Ανω Κυψέλη) 113 64 Αθήνα

ΠΡΟΣΟΧΗ! Σε περίπτωση αλλαγής διεύθυνσεως παρακαλούμε να μας πληροφορήσετε για τη νέα διεύθυνσή σας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 29^ο Συνέδριο Ορθοδόξου Ιεραποστολής του Π.Χ.Ο.Ο.Ι
Προσφωνήσις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυθήρων & Ἀντικυθήρων κ. Σεραφεῖμ στό
29^ο Ἱεραποστολικό Συνέδριο τοῦ ΠΧΟΟΙ..... 3
Εναρξη Συνεδρίου ἀπό τὴν Πρόεδρο τοῦ Π.Χ.Ο.Ο.Ι..... 7
Ὁ θαρραλέος Ἀρχιμανδρίτης π. Χαρίτων Πνευματικάκις πού ἡ κλήσι τοῦ φίλου του, σύγχρονου
Ἀγίου Χρυσοστόμου Ἱεραποστόλου στήν Ἀφρική, τὸν συνεκλόνησε καὶ τὸν διαδέχθηκε..... 11
† Παπα-Κοσμάς Γρηγοριάτης (1944 - 1989) 15
Ὁ ὁσιος Ἐφραίμ τῆς Ἀριζόνας ὅπως τὸν γνώρισα ἡγούμενο στήν Ἱ.Μ. Φιλοθέου 19
- Ἀνοιχτό παράθυρο σὴν Ορθόδοξη Ιεραποστολή
ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΣΟΥΔΑΝ..... 20
- 29^ο Συνέδριο Ορθοδόξου Ιεραποστολής του Π.Χ.Ο.Ο.Ι
Λήξη Συνεδρίου 25
- Μηνύματα Ιεραποστόλων στο Συνέδριο
Μήνυμα Μητροπολίτη Γουινέας κ.κ. Γεωργίου 29
Χαιρετισμὸς τοῦ Μητροπολίτου Κορέας καὶ Ἐξάρχου Ἰαπωνίας Ἀμβροσίου 30
Χαιρετισμὸς τοῦ Μητροπολίτου Τζιντζα καὶ Ανατολικῆς Ουγκάντας Σιλβέστρου 33
Χαιρετισμὸς τοῦ Μητροπολίτου Κανάκας καὶ Μεγάλου Κασάι, Χαρίτωνα 34
Χαιρετισμὸς τοῦ Ἐπισκόπου Γκούλου καὶ Βορείου Ουγκάντας, Νεκταρίου 35
Μήνυμα τοῦ Ἐπισκόπου Μπούνιας, Κισανγκάνι καὶ Ανατ. Κονγκό..... 36
Μήνυμα ἀπὸ τὸ ιεραποστολικό κλιμάκιο τῆς Ταϊπέι 37

Εξώφυλλο:

Ἡ ἀφίσα τοῦ συνεδρίου. Σχεδιασμὸς καὶ
ἐπιμέλεια κ. Ελένη Μανρίδη - Μέλος Π.Χ.Ο.Ο.Ι.

ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
Τρυγόνος 3 (Ανω Κυψέλη)

Ο ΟΜΙΛΟΣ ΜΑΣ

ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ (INTERNET)

www.ierapostoli.gr

Το E-mail τῆς Ιεραποστολῆς εἶναι:

mail.ierapostoli@gmail.com

Facebook:

Πανελλήνιος Χριστιανικὸς Ὁμιλος

Ορθοδόξου Ιεραποστολῆς

Instagram: @ierapostoli_pxooi